

AKADEMIA
LEONA KOŹMIŃSKIEGO

Natalia Janusz

Numer albumu: 28728

**Makroekonomiczne konsekwencje gospodarcze
upowszechnienia konopi przemysłowych
w XXI wieku**

**Praca licencjacka napisana pod
kierunkiem dr Anny Czarczyńskiej.**

Warszawa 2016

1. SPIS TREŚCI

2.	WSTĘP.....	4
3.	ROZDZIAŁ 1 – MECHANIZMY EKONOMICZNE	5
3.1	Funkcjonowanie rynku jako mechanizmu gospodarczego	5
3.2	Równowaga makroekonomiczna - Popyt globalny i podaż globalna	5
3.3	Widzialna i niewidzialna ręka rynku	7
3.4	Budżet państwa	8
4.	ROZDZIAŁ 2 – HISTORIA KONOPI	12
5.	ROZDZIAŁ 2 – ZASTOSOWANIE KONOPI WŁÓKNISTYCH	14
5.1	Rolnictwo	14
5.2	Przemysł spożywczy	15
5.3	Przemysł energetyczny	16
5.4	Przemysł motoryzacyjny	17
5.5	Tworzywa sztuczne, plastik.....	17
5.6	Budownictwo.....	18
5.7	Przemysł celulozowo-papierniczy	18
5.8	Przemysł włókienniczy	21
5.9	Przemysł kosmetyczny	21
5.10	Rynek około konopny	21
6.	ROZDZIAŁ 2 – MAKROEKONOMICZNY ASPEKT STATUSU PRAWNEGO.....	22
6.1	Świat	22
6.2	Unia Europejska	22
6.3	Francja, Wielka Brytania, Niemcy.....	23
6.4	Polska	25
6.5	Rosja.....	26
6.6	Indie	27
6.7	Chiny	27
6.8	Korea	28
6.9	Japonia	29

6.10	Tajlandia	29
6.11	Australia, Nowa Zelandia	29
6.12	Chile.....	30
6.13	Kanada.....	30
6.14	Stany Zjednoczone.....	32
7.	ROZDZIAŁ 3 – BADANIE WŁASNE	33
7.1	Określenie problem u badawczego:.....	33
7.2	Przyczyny problemów badawczych.....	34
7.3	Wprowadzenie – Business Model Canvas	35
7.4	Opis przedsięwzięcia – najważniejsze elementy.....	35
7.5	Model biznesowy Canvas	36
7.5.1	Kluczowe zasoby.....	36
7.5.2	Kluczowi partnerzy	37
7.5.3	Kluczowe czynności	37
7.5.4	Propozycje wartości.....	39
7.5.5	Relacje z klientem.....	40
7.5.6	Kanały dystrybucyjne.....	41
7.5.7	Segmenty klientów	42
7.5.8	Struktura przychodów	42
7.5.9	Struktura kosztów	43
7.6	Analiza Modelu Biznesowego Canvas	44
8.	PODSUMOWANIE PRACY	44
9.	BIBLIOGRAFIA	46
9.1	Pozycje książkowe:	46
9.2	Pozycje internetowe:	47
9.3	Pozycje filmowe	50

2. WSTĘP

Praca stanowi szczegółową **charakterystykę gospodarki wykorzystującej w produkcji konopie przemysłowe oraz makroekonomiczną analizę konsekwencji jej upowszechnienia w XXI wieku.**

Pierwsza część pracy o charakterze analityczno-empirycznym koncentruje się na **założeniach modeli ekonomicznych oraz zasadach funkcjonowania wolnego rynku.** Przedmiotem analizy jest segment gospodarki oparty na niezwykle popularnej w przeszłości roślinie, która w wyniku restrykcji prawnych utraciła swoją pozycję na rynku globalnym. **Popularyzacja mnogiego zastosowania konopi włóknistych w kontekście ekonomicznym** opiera się w tej części pracy na mechanizmie rynkowym (popytowo-podażowo-cenowym) oraz na naturalnych procesach gospodarczych wpływających na sytuację ekonomiczną sektora. Szczególnie istotnym zagadnieniem poruszonym w pierwszej części pracy jest **aspekt rozwoju gospodarczego kraju związanego z upowszechnieniem konopi włóknistych oraz jego wielotorowego wpływu na budżet państwa.**

Charakterystyka makroekonomicznych aspektów upowszechnienia konopi przemysłowych w XXI wieku opisana została w rozdziale drugim poniższej pracy. Mimo ograniczonej świadomości społecznej w zakresie efektywnego wykorzystania konopi włóknistych oraz niskiej popularności tej rośliny, już teraz wpływa ona w znaczący sposób na gospodarkę krajów dopuszczających jej uprawę oraz przetwórstwo w oparciu o krajowe przepisy prawne. **Wpływ konopi na poszczególne segmenty gospodarki** uzupełniony został o **charakterystykę mnogiego zastosowania** tej rośliny w poszczególnych dziedzinach. W tej części pracy przybliżony został także **status prawny** krajów dopuszczających lub wspierających uprawę oraz produkcję towarów na bazie konopi przemysłowych oraz jego wpływ na sytuację gospodarczą poszczególnych krajów. **Praca ma na celu umożliwienie przeprowadzenia szczegółowej analizy, sprecyzowania segmentów branży konopnej oraz stworzenie możliwości zaangażowania się w rozwój rynku przez podmioty gospodarcze.**

Merytoryczna część pracy o charakterze diagnostyczno-projektowym wykorzystuje metodę **analizy modelu biznesowego „Canvas”.** Przedmiotem analizy przeprowadzonej za pomocą podziału wartości zdefiniowanych w modelu jest przedsięwzięcie mające na celu **kreowanie i systematyzację nowego segmentu rynku na przykładzie żywności wytwarzanej na bazie konopi włóknistych.** Wielotorowe

założenia projektu nawiązują bezpośrednio do mechanizmów ekonomicznych opisanych w rozdziale pierwszym. Platforma biznesowa łącząca rynek producentów oraz sprzedawców żywności konopnej w Polsce ma na celu **utworzenie podaży**, natomiast współpracujący z nią portal rozrywkowo - społecznościowy oraz zsynchronizowana z nim aplikacja mobilna zadbają o **kreowanie popytu** na dobra oferowane przez nowy segment rynku. W wyniku działania **mechanizmu popytowo-podażowo-cenowego** opisanego szczegółowo w rozdziale pierwszym wysoka cena spożywczych produktów konopnych ograniczająca dynamikę rozwoju sektora spowodowana zostanie do przystępnego poziomu oraz umożliwi **utworzenie oraz stabilizację nowego segmentu rynku**. Rozwój gospodarczy kraju wynikający z przeobrażenia rynku pod wpływem działalności platformy przekłada się w wieloraki sposób na wzrost wpływów budżetowych oraz sytuację ekonomiczną państwa oraz społeczeństwa.

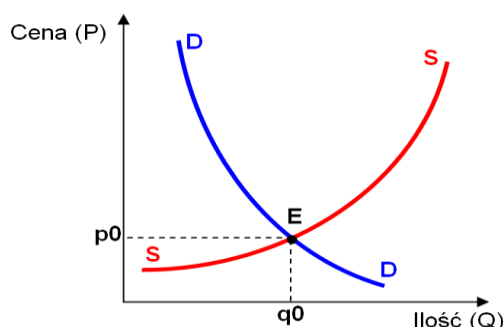
3. ROZDZIAŁ 1 – MECHANIZMY EKONOMICZNE

3.1 Funkcjonowanie rynku jako mechanizmu gospodarczego

Gospodarkę ze względu na formę organizacji dzielimy na gospodarkę otwartą i towarową, w której dominuje formacja społeczno-ekonomiczna, gdzie produkty i usługi wytwarzane są dla masowego, anonimowego odbiorcy¹. Gospodarka towarowa działa w oparciu o światowe rynki, czyli ogół stosunków wymiennych między sprzedawcami i odbiorcami. Rynek jest miejscem zazwyczaj zorganizowanym w sensie instytucjonalnym, gdzie następuje konfrontacja podaży i popytu. Podmiotami na rynku są sprzedający i kupujący, natomiast przedmiotami – towary i usługi. Powiązania między popytem, podażą a ceną o charakterze przyczynowo - skutkowym opisują teorie dotyczące zasad funkcjonowania rynku².

3.2 Równowaga makroekonomiczna – Popyt globalny i podaż globalna

Wykres 1 – Mechanizm rynkowy
(popytowo-podażowo-cenowy)³

Popyt globalny odzwierciedla sumę, którą przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe planują wydać przy różnej wielkości dochodu⁴. Globalna podaż ukazuje natomiast wielkość produkcji, którą oferują przedsiębiorstwa przy każdej stopie inflacji⁵. Globalna podaż oraz popyt ukazują ogólny poziom cen w stosunku do produkcji krajowej. Model AS-AD wskazuje na wzajemne powiązanie między globalnym popytem i podażą. Krzywa popytu rynkowego odnosi cenę danego dobra od poziomu jego konsumpcji, natomiast krzywa popytu globalnego AS odnosi ogólny poziom cen do globalnych wydatków na produkcję krajową⁶. **Popyt globalny** stanowi w tym ujęciu stosunek ogólnego poziomu cen do całkowitego zasobu dóbr i usług, na które występuje popyt. Makroekonomiczny model klasyczny zakłada, że zarówno ceny, jak i prace są giętkie⁷. Krzywa popytu AD jest nachylona w dół, nie różniąc się pod tym względem od krzywej popytu jednostkowego na poszczególne dobra. Powodem kierunku nachylenia jest efekt

¹ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, UMCS, Lublin 2003 (s. 55)

² Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 56)

³ Mechanizm rynkowy (popytowo-podażowo-cenowy) dostępny w internecie:
https://mfiles.pl/pl/index.php/Plik:Mechanizm_rynkowy_rownowaga.png

⁴ D. Begg, S. Fisher, R. Dornbush, *Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007 (s. 57)

⁵ D. Begg, S. Fisher, R. Dornbush, *Makroekonomia*, [...] (s. 189)

⁶ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, UMCS, Lublin 2003 (s. 198)

⁷ D. Begg, S. Fisher, R. Dornbush, *Makroekonomia*, [...] (s. 185)

dochodowy i substytucyjny spowodowany zmianą cen, które wpływają na zamożność społeczeństwa. Spadek poziomu cen pozwala gospodarstwom domowym na zwiększenie konsumpcji z posiadaną gotówką, akcje, obligacje czy inne aktywa pieniężne. Możliwość nabycia większej ilości dóbr i usług zmienia realną zamożność społeczeństwa wynikającą z efektu realnego salda, czyli zmiany siły nabywczej zamożności nominalnej. Efekt majątkowy, zwany także efektem bogactwa polega na przesunięciu wykresu funkcji konsumpcji pod wpływem zmiany wartości majątku gospodarstw domowych⁸. **Globalna podaż**, czyli gotowość sprzedaży określonej ilości towarów lub usług po danej cenie⁹ ukazuje odniesienie produktu narodowego do ogólnego poziomu cen. Podaż globalna ukazuje związek pomiędzy ogólnym poziomem cen a całkowitą ilością wytworzonych w danej gospodarce dóbr i usług. Krzywa podaży (AS) nachylona jest w górę. W krótkim okresie oznacza to wzrost produkcji wraz ze wzrostem cen, ponieważ producenci nie odczuwają jeszcze wzrostu kosztów wytworzenia i korzystają z zapasów surowców. W długim okresie wzrost kosztów dogania podwyżki cen sprawiając, że podaż przestaje rosnąć i staje się pionowa, ograniczona jedynie naturalną stopą bezrobocia¹⁰. Naturalna stopa bezrobocia stanowi odsetek siły roboczej, dobrowolnie bezrobotnej w warunkach równowagi rynku pracy¹¹. Elastyczność cenowa podaży umożliwia natomiast zmierzenie reakcji podaży towaru na zmianę jego ceny, co określić można jako stosunkowy przyrost podaży do stosunkowego wzrostu ceny rynkowej¹². Globalny popyt i podaż decydują o poziomie PKB oraz o krótkookresowej równowadze ogólnej¹³. Zmiany tych wskaźników wpływają na poziom cen, produkcji i zatrudnienia. W wyniku wzrostu globalnej podaży poziom cen może się obniżyć, jeśli stopy opodatkowania ulegną redukcji, zwiększając ludzi do pracy i produkcji, przesuwając krzywą podaży globalnej (AS) w prawą stronę. Zakładając stały wzrost globalnego popytu (AD), można oczekiwać wzrostu produkcji i dochodu w skali krajowej przy równoczesnym obniżeniu poziomu cen¹⁴.

3.3 Widzialna i niewidzialna ręka rynku

Interwencjonizm państwowy opisywany jest terminami: polityka makroekonomiczna, polityka stabilizacyjna, działalność gospodarcza rządu,

---

⁸ D. Begg, S. Fisher, R. Dornbush, *Makroekonomia*, [...] (s. 150)

⁹ B. Oyrzanowski, *Makroekonomia*, Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1997 (s. 269)

¹⁰ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 199)

¹¹ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 206)

¹² B. Oyrzanowski, *Makroekonomia*, [...] (s. 270)

¹³ B. Oyrzanowski, *Makroekonomia*, [...] (s. 103)

¹⁴ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 199)

regulowanie przez rząd, ingerencja rządu, ekonomiczna rola państwa. Działania państwa w znaczący sposób wpływają na zachowanie rynku, co jest jednym z głównych przedmiotów badań ekonomii. Działania publiczne wpływają na zachowanie jednostek i organizacji dążących do polepszenia swojej sytuacji w drodze rywalizacji w sferze przychodów, miejsc pracy, klientów, a także prestiżu i władzy¹⁵. Wśród funkcji „niewidzialnej ręki rynku” wyróżniamy: informacyjną, bodźcową i równoważącą. Funkcja informacyjna sygnalizuje dostawcom możliwość zwiększenia sprzedaży mimo wzrostu ceny w wyniku wzrostu popytu. Ceny pełnią funkcję bodźcową, jeśli ich zmiany są odczuwane przez dostawców i odbiorców, wywołując na nich określone reakcje. W tej sytuacji siła oddziaływania zmiany cen na reakcję podaży i popytu może być zróżnicowana zależnie od typu nabywców i dostawców. Trzecia funkcja zmiany cen ma na celu równoważenie rynków, aby nie występowały na nich braki towarów zwane plagą systemów nierynkowych. Dzięki działaniu prawa popytu i podaży, wzrost popytu prowadzi do wzrostu cen ograniczającego ekspansję zakupów, zarazem pobudzając producentów do zwiększenia dostaw. Popyt i podaż są więc doprowadzane do zgodności na nowym poziomie ilościowym¹⁶.

3.4 Budżet państwa

Państwo realizuje swoje cele ekonomiczno-społeczne za pośrednictwem budżetu będącego zestawieniem dochodów i wydatków rządowych związanych z realizacją przyjętej polityki ekonomicznej i społecznej¹⁷. Poziom wzrostu gospodarczego może być oceniany przez pryzmat rozwiązań podatkowych¹⁸. W toku procesu gospodarczego ujawniają się typowe i charakterystyczne stany faktyczne i prawne będące przedmiotem opodatkowania: przychód, dochód, majątek, konsumpcja¹⁹. Według kryterium podmiotowego wyróżniamy natomiast podatki od osób prawnych fizycznych, ale spotykamy się także z podziałem na podatki pośrednie/bezpośrednie oraz państwowe/samorządowe.

---

¹⁵ G. Becker, *Ekonomia życia, org. The Economics of Life: [...]*, Helion, 1997 (s. 18)

¹⁶ L. Balcerowicz, *Wolność i rozwój*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1998 (s. 135)

¹⁷ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii, [...]* (s. 290)

¹⁸ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2006 (s. 89)

¹⁹ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe, [...]* (s. 140)

Tabela 1 – Dochody i wydatki budżetu w Polsce w 2001 r. (mld zł)²⁰

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mld zł	%
DOCHODY KRAJOWE	140,5	100
Dochody krajowe	139,3	99,2
Dochody podatkowe, w tym:	119,1	84,8
- VAT, akcyza	82,4	58,7
- Podatki dochodowe od osób prawnych	13,2	9,4
- Podatki dochodowe od osób fizycznych	23,4	16,7
Dochody nieopodatkowane	20,2	14,4
Dochody zagraniczne	1,1	0,8
WYDATKI	172,8	100
Dotacje i subwencje, w tym:	98,2	56,9
- Świadczenia na rzecz osób fizycznych	14,7	8,5
Wydatki jednostek budżetowych	29,2	16,9
Rozliczenia z bankami	3,2	1,9
Obsługa długu publicznego	20,8	12,1
Wydatki majątkowe	6,4	3,7

Dane zawarte w tabeli ukazują najważniejsze źródła dochodów budżetowych – podatki, które w 1995 roku wynosiły zaledwie 30% PKB²¹. **Podatki** definiujemy jako przymusowe, bezzwrotne i nieodpłatne świadczenia pieniężne pobierane przez państwo na podstawie jego odrębnych przepisów prawnych. Zmiana polityki podatkowej przez władze państwa polegająca na łagodzeniu opodatkowania może przynieść korzystne dla budżetu następstwa związane ze wzrostem wpływów podatkowych²².

Przychód definiujemy jako wpływy brutto, a więc bez potrącenia kosztów ich uzyskania²³. Opodatkowanie przychodu uznawane jest za wstępną fazę opodatkowania wykorzystującą stawki proporcjonalne, ponieważ nawet wysoki przychód nie oznacza odnotowania dochodów, przez co nie jest w stanie świadczyć o rezultatach działalności gospodarczej. Dominacja podatków przychodowych oraz ich rozbudowa świadczy o niskim poziomie rozwoju gospodarczego kraju²⁴. **Dochody** w sensie podatkowym ujmowane są zgodnie z założeniami teorii czystego przyrostu majątkowego w określonym czasie, natomiast teoria źródeł kategoryzuje dochód jako wpływy, których źródło jest stałe²⁵. W praktyce, katalog „kosztów niepotrącalnych” wyznacza zakres pojęcia „dochodu podatkowego”. Tworzenie dochodu, czyli wypracowywanie

²⁰ Rocznik Statystyczny RP 2002, rok LXII, Warszawa 2002, (s. 501)

²¹ Duda S., Kuśpít J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 291)

²² A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, [...] (s. 244)

²³ A. Kostecki, *Podatki przychodowe i podatki dochodowe*, [w:] *System instytucji prawnych PRL*, t. III, Warszawa 1985 (s. 287)

²⁴ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, [...] (s. 141)

²⁵ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, [...] (s. 142)

zysku podlegającego następnie opodatkowaniu jest możliwe tylko przy wysokim poziomie rozwoju gospodarczego²⁶. W aspekcie ekonomicznym **podatek majątkowy** to podatek, którego źródłem jest majątek podatnika, natomiast aspekt normatywny powiązany jest elementami konstrukcji prawnej z majątkiem podatnika. **Podatki konsumpcyjne** sięgają natomiast do dochodów indywidualnych w toku ich wydatkowania²⁷.

Podatek od wartości dodanej jest szczególnym podatkiem pośrednim. Wartość dodana składa się przede wszystkim z płac, amortyzacji oraz nadwyżki²⁸. Budżetowe dochody z VAT są silnie związane z koniunkturą gospodarczą, a z jego konstrukcji wynika, że im szybciej następuje obrót towarem i im więcej faz obrotu ma miejsce, tym więcej środków przeznaczonych jest do budżetu państwa z racji wpłat odsetek od wartości dodanej²⁹. W Polsce eksport objęty jest zerową stawką VAT oraz brakiem akcyzy w celu utrzymania porównywalności cen wyrobów i usług. Importu nie obowiązuje natomiast generalna zasada opodatkowania VAT sprzedawcy, która zostaje przerzucona na odbiorcę³⁰. **Podatek od Towarów i Usług** jest podatkiem pośrednim i cenotwórczym, którego zaletą jest pewny i łatwy pobór oraz jest wydajnym pod względem finansowym źródłem dochodów budżetowych³¹. W Polsce obniżenie stawek podatku dochodowego towarzyszy wzrost stawki PTU. W podatku obowiązuje zasada odliczania podatku należnego od dokonanej sprzedaży podatku zapłaconego wcześniej przez dostawców³². Opodatkowaniu podlega odpłatna dostawa na terytorium kraju, import, eksport, wewnątrzwspólnotowe nabycie oraz odpłatna dostawa towarów i usług.

Wspieranie eksportu opiera się przede wszystkim na intensyfikacji eksportu w krótkim okresie, przy określonej strukturze gospodarki i jej możliwości eksportowych przy niezmienniej strukturze zagranicznych rynków zbytu³³. Wspieranie potencjału proeksportowego to długofalowe działanie państwa oparte na czynnikach produkcji: pracy, kapitale, informacji i potencjale intelektualnym. Subsydium to wkład finansowy lub wsparcie dochodowe lub finansowe ze strony rządu lub innej instytucji publicznej

---

²⁶ J. Zdzitowiecki, *Pojęcie dochodu [...]*, Poznań 1939, (s. 7)

²⁷ A. Gomułowicz, *Przerzucalność podatku obrotowego w PRL*, Poznań 1998

²⁸ H. Kuzińska, *Rola Podatków Pośrednich w Polsce*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2002 (s. 16)

²⁹ H. Kuzińska, *Rola Podatków Pośrednich w Polsce*, [...] (s. 79)

³⁰ H. Kuzińska, *Rola Podatków Pośrednich w Polsce*, [...] (s. 222)

³¹ A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, [...] (s. 533)

³² A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, [...] (s. 534)

³³ H. Treder (red.), *Podstawy Handlu Zagranicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2003 (s. 90)

dające bezpośrednie korzyści beneficjentowi, szczególnie umożliwiając wzrost i eksport. Subsydia stosowane są w celu wzmocnienia eksportu, ale także w celu wspierania rozwoju regionów zacofanych gospodarczo, restrukturyzację sektorów gospodarki, utrzymanie lub zwiększenie zatrudnienia, inwestycje w ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie projektów badawczo-rozwojowych. Wyróżnia się subsydia specyficzne obejmujące dofinansowanie firm działających w kraju eksportu towarów lub usług³⁴.

Cło jest opłatą nakładaną przez państwo na towary w związku z wywozem za granicę lub przywozem do kraju, ale także tranzytem przez obszar celny określonego państwa, nazywane potocznie opłatą za przewóz towarów przez granicę (Budnikowski 2001, s. 165). Głównym celem poboru cła jest cel fiskalny, czyli zwiększenie wpływów do budżetu, ale także ochrony krajowych producentów przed konkurencją zagraniczną. Dzięki temu krajowi producenci oraz sprzedawcy mają równe szanse wejścia na całkowicie niezagospodarowany, nowy rynek. Niezależnie od sposobu naliczania cła, jest ono w stanie sukcesywnie realizować obie funkcje, dla których zostało stworzone. W polityce handlowej wyróżnia się cła importowe mające na celu ochronę rynku lokalnego oraz ograniczenie napływu określonych towarów zza granicy, cła eksportowe zastępujące czasem konieczność tworzenia skomplikowanego systemu podatkowego oraz cła tranzytowe pobierane z racji przewozu towarów przez obszar celny kraju. Trwały poziom cen ustanowiony na poziomie wyższym, niż zostałby przyjęty w sytuacji wolnego rynku rodzi negatywne skutki społeczne i gospodarcze. Ceny upolitycznione będące alternatywą dla cen rynkowych szczególnie uwidaczniają działanie politycznych grup nacisku na aparat państwowy w celu uzyskania przywilejów pozarynkowych. Trwałe podwyższenie krajowych cen np. produktów rolnych powyżej poziomu rynku uruchamia spiralę interwencjonizmu, widoczną szczególnie, gdy kraj ma duży potencjał rolny w stosunku do krajowego popytu na żywność. Rolnicy reagują racjonalnie na bodźce ekonomiczne, układ bodźców jest jednak nieracjonalny przez antyrynkowy interwencjonizm³⁵. Rolnicy w wyniku tych zmian magazynują nadwyżki rolne przy równoczesnym ograniczeniu powierzchni uprawnej oraz zmierzają do zwiększenia eksportu przez jego subsydiowanie. Magazynowanie nadwyżek i subsydiowanie eksportu pochłania ogromne sumy z budżetu państwa, co jest ceną za wyłączenie równoważącej funkcji rynku. Subsydia

---

³⁴ H. Treder (red.), *Podstawy Handlu Zagranicznego*, [...] (s. 76)

³⁵ L. Balcerowicz, *Wolność i rozwój*, Wydawnictwo Znak, [...] (s. 113)

eksportowe obejmują wszelkie premie, ulgi i ułatwienia finansowe udzielane przez państwo przedsiębiorcom krajowym lub całym gałęziom produkcji, zachęcając ich do zwiększenia eksportu i zwiększenia ich konkurencyjności na rynku światowym³⁶. Wspieranie inwestycji przedsiębiorstw przez deficyt budżetu jest szczególnie szkodliwe dla rozwoju gospodarki wtedy, gdy ta luka powstała na skutek wzrostu bieżących wydatków konsumpcyjnych, a nie wzrostu publicznych inwestycji służącej rozwojowi całej gospodarki³⁷.

Nie istnieje jednoznaczna definicja **lobbingu**, International Encyclopaedia of Public Policy and Administration definiuje go w kategoriach stymulowania i przekazywania informacji w celu wpływania na procesy decyzyjne w państwie³⁸. **Grupa interesu** definiowana jest natomiast jako organizacja lub ruch społeczny nie wprowadzający kandydatów na listy wyborcze, nie walczące o władzę, jednak wpływające na ośrodki władzy w państwie w celu uzyskania korzystnych decyzji. Grupy interesu działały na wszystkich etapach rozwoju społeczeństwa, wpływając bezpośrednio na ustawodawstwo kraju. Pojęcie ‘grupa interesu’ nie jest opisane wyraźnie zdefiniowane w polskim prawie, jednak zaliczamy do nich związki pracodawców, koncerny, izby handlowo-przemysłowe, związki zawodowe, religijne, organizacje charytatywne, a także korporacje działające na swoją własną korzyść³⁹. Działanie grup interesu budzi poważne wątpliwości i kontrowersje, ze względu na pogłębianie patologii występujących naturalnie w społeczeństwie oraz wątpliwe intencje grup wpływających na państwo.

---

³⁶ Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, [...] (s. 327)

³⁷ L. Balcerowicz, *Wolność i rozwój*, [...] (s. 150)

³⁸ K. Jasiołkowski, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *Lobbing, sztuka wywierania wpływu*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006 (s. 16)

³⁹ Z. Machelski, L. Rubisz (red.), *Grupy interesu. Teorie i Działanie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2003 (s. 79)

4. ROZDZIAŁ 2 – HISTORIA KONOPI

Przez tysiące lat do roku 1883 konopie były najczęściej uprawianymi roślinami na świecie. Produkty z nich wytwarzane posiadały znaczący udział w gospodarce, większość materiałów, leków, papieru, włókien, oleju pochodziła z konopi. Do wieku XIX świat oraz zaspokajanie potrzeb człowieka opierało się na systemie węglowodorowym, w którym wszelkie paliwa, włókna i leki wytwarzane były przy udziale procesu fotosyntezy, a energia słoneczna przetwarzała dwutlenek węgla i wodę w celulozę, podstawowy materiał budowlany świata natury. Z biegiem lat, naciski na ustawodawców doprowadziły do wprowadzenia w Stanach Zjednoczonych ustawy obejmującej swoją treścią wszelkie rodzaje konopi. Marijuana Tax Act z 1937 roku wprowadził nowy przepis licencjonujący i opodatkowujący farmerów uprawiających wszelkie wyroby i lekarstwa z konopi. Z racji wysokiej konkurencyjności konopi z innymi odmianami upraw oraz przetwórstwa wprowadzono nowe zasady, mianowicie konieczność posiadania pieczętki zezwalającej na uprawę konopi, której jednak nikomu nie wydawano. W ten sposób wszelkie rodzaje konopi stały się nielegalne. W lutym 1938 r. w amerykańskim magazynie Popular Mechanics ukazał się artykuł "New Billion Dollar Crop" który donosił, że już wtedy z konopi przemysłowej produkowano ponad 5000 produktów tekstylnych z włókien oraz 25 000 produktów z celulozy, od dynamitu po celofan. Nową strategię dotyczącą zmian w prawie narkotykowym wprowadzono dopiero po wybuchu II wojny światowej, kiedy rząd po raz kolejny stwierdził, że konopie nie są jednak szkodliwe i zniósł zakaz ich uprawy. Po zakończeniu II wojny światowej kongres w USA ogłosił, że założenia prohibicji konopnej były całkowicie błędne - konopie nie powodują agresji i nie prowadzą do wojen, wręcz przeciwnie, skłaniały do pacyfizmu i osłabiały wolę walki Amerykanów podczas II wojny światowej.⁴⁰ W związku z tym Kongres zakazał uprawy wszelkiego rodzaju konopi z dokładnie odwrotnego powodu niż poprzednim razem⁴¹. Istnieje wiele różnych odmian konopi indyjskich. Zarówno marihuana, jak i konopie pochodzą od tych samych gatunków, lecz innych odmian roślin Cannabis Sativa.

Zastosowanie, genetyka, skład chemiczny oraz właściwości, a także sposób uprawy obu tych odmian znacząco się różnią. Konopie siewne, zwane także przemysłowymi odnoszą się do rośliny rolniczej uprawianej w celu pozyskania włókien.

---

⁴⁰ J. Herer, *Historia konopi*. Dostępny w internecie: <http://www.jackherer.com/emperor-3/chapter-2/> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

⁴¹ Wolne Media, *Konopie – nadzieja na lepszą przyszłość* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnemedi.net/gospodarka/konopie-nadzieja-na-lepsza-przyszlosc/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

Charakteryzuje się ona niską zawartością delta-9-tetrahydrokannabinolu, który jest podstawową substancją psychoaktywną zawartą w marihuanie. Poziom THC zawarty w konopiach przemysłowych nie przekracza średnio stężenia 1%, a jego dopuszczalną obecność określają przepisy prawne każdego kraju. Termin “Marihuana” odnosi się do kwitnących wierzchołków hodowanych dla wysokiej zawartości THC, którego stężenie odnotowuje się na poziomie ok. 10-30%. Obecne przepisy Unii Europejskiej oraz Kanady ustanawiają granicę pomiędzy klasyfikowaniem konopi jako “przemysłowa” na poziomie 0,3% zawartości THC. Konopie włókniste zawierają jedynie śladowe ilości niepożądanych substancji psychoaktywnych.

Sposób pomiaru i celowość określonej branży lub działalności gospodarczej wyrażany jest relacją wartości uzyskanych efektów do nakładu czynników użytych do ich wykorzystania. Niska efektywność ekonomiczna w każdej branży przyczynia się do podniesienia poziomu cen, wpływa na zapotrzebowanie na energię, materiały i powierzchnie produkcyjne⁴² i inne. Jednak mimo mnogiego zastosowania konopi siewnych w wielu gałęziach przemysłu, rynek konopny w zakresie uprawy konopi włóknistych oraz produkcji pochodnych produktów jest z wielu powodów nieefektywny, a inwestycje nieopłacalne. W tej części pracy omówię problemy stojące na drodze konopi siewnych rozpoczynając od ich identyfikacji, a następnie rozpoznania przyczyny ich powstania. Poniżej omówiona zostanie gospodarka krajów, których prawo zezwala na uprawę konopi oraz produkcję towarów pochodnych, ale także wykazany zostanie wpływ na gospodarkę największego światowego importera konopi, którego restrykcyjne prawo nie zezwala na swobodną uprawę potencjalnie najwydajniejszej rośliny na świecie.

---

⁴² *Efektywność ekonomiczna* [online]. Dostępny w internecie:
http://portalwiedzy.onet.pl/56966,,,efektywnosc_ekonomiczna,haslo.html [Dostęp: 10.04.2016 r.]

5. ROZDZIAŁ 2 – ZASTOSOWANIE KONOPI WŁÓKNISTYCH

Konopie to rośliny, z których wytwarzane jest najsilniejsze i najbardziej wytrzymałe włókno naturalne. Aby zrozumieć, jak ogromne znaczenie dla gospodarki ma potencjalne upowszechnienie jej produkcji w pierwszej kolejności przybliżone zostanie mnogość ich zastosowań. Uprawa konopi włóknistych może być prowadzona m.in. na potrzeby przemysłu rolniczego, nasiennictwa, przemysłu spożywczego, energetycznego, motoryzacyjnego, tworzyw sztucznych, materiałów budowlanych, celulozowo-papierniczego, włókienniczego, odzieżowego, farmaceutycznego, chemicznego, kosmetycznego.

5.1 Rolnictwo

Konopie włókniste to gatunek jednorocznej rośliny z rodziny konopiatych. Konopie nie zawierają substancji psychoaktywnych, są rośliną uprawną wykorzystywaną w wielu gałęziach przemysłu osiągającą wysokość w granicach 1,5-3,5 m. w sprzyjających warunkach. Konopie przemysłowe wymagają dużej ilości wody, wytrzymują także krótkoterminowe zalewy wodą przepływającą, mają także skromniejsze wymagania dotyczące klimatu i podłoża - potrzebują jedynie dużej ilości wody. W wyniku przerobu słomy polskich odmian jednopiennych konopi włóknistych uzyskujemy 25-30% włókna i około 70% paździerzy. Konopie siewne są interesującą rośliną pod względem ekologicznym oraz gospodarczym. Ich uprawa nie wymaga stosowania środków ochrony roślin, pestycydów, a same konopie hamują rozwój chwastów, odstraszaają szkodniki, są odporne na choroby oraz wykorzystują siłę pokarmową zawartą w glebie. Stanowi to pozytywny efekt dla środowiska, ponieważ przyczyniają się one do ulepszenia systemów glebowych. (Przykład: palowy system korzeniowy rośliny przewietrza glebę i poprawia jej stosunki wodne, czyniąc ją korzystniejszą dla wszystkich roślin.) Przynosi to trudne do zmierzenia, natomiast pozytywne w skutkach efekty wpływające korzystnie na rozwój gospodarki, przede wszystkim w krajach rolniczych. Korzystne działanie na rzecz środowiska może w pewnym stopniu ograniczyć potrzebę zwiększania wydatków rządowych na ochronę środowiska naturalnego.

Rolnictwo wytwarza najcenniejsze dla społeczeństwa dobro – żywność, jednak mimo tego nie jest konkurencyjnym sektorem w porównaniu do pozostałych gałęzi gospodarki. Z uwagi na istotność rolnictwa rządy nie pozostawiają tego sektora pod działanie rynku, wykształcając własną politykę rolną wykorzystującą instrumenty

interwencji. Polityka ekonomiczna w zakresie racjonalizacji procesów gospodarczych w skali makroekonomicznej w odniesieniu do rolnictwa oznacza tworzenie warunków dynamicznej równowagi rozwoju, traktowanego jako funkcja wzrostu⁴³. Proces niwelowania różnic rozwojowych i dostosowywania polskiego rolnictwa do standardów unijnych wymaga aktywizacji społeczności lokalnych, rozwinięcia systemu doradztwa rolniczego oraz zwiększenia nakładów finansowych⁴⁴. Plantatorom uprawiającym konopie przysługują obecnie bezpośrednie dopłaty, jedną z nich stanowią płatności w wysokości stosunkowej do powierzchni upraw w znacznej części pokrywające koszty uprawy. Jednakże, pomimo dotacji z Unii Europejskiej, założenie plantacji konopi włóknistych wiąże się z obowiązkiem uzyskania odpowiednich zezwoleń zarówno ze strony rolnika, ale także podmiotów skupujących od rolnika gotowe włókno konopne.⁴⁵

5.2 Przemysł spożywczy

Jedną z gałęzi przemysłu wykorzystującej konopie jest przemysł spożywczy. Żywność konopna to znany od tysięcy lat, a zarazem nowoczesny i zdrowy dodatek do każdego rodzaju jedzenia zawierający wysokiej jakości składniki. Ziarno konopne na bazie którego przygotowuje się większość żywności konopnej zawiera wszystkie aminokwasy oraz kwasy tłuszczowe Omega 3,6 i 9 potrzebne do prawidłowego funkcjonowania ludzkiego ciała w odpowiednich dla niego proporcjach. Około 35% zawartości nasion stanowi lekkostrawne białko wysokiej jakości, które w tak kompletnej postaci nie występuje nigdzie indziej w przyrodzie, jednak znajduje się w nich także błonnik i witaminy z grupy B i E. Jedna trzecia nasion to węglowodany zapewniające paliwo i błonnik pokarmowy niezbędny do prawidłowego trawienia. Nasiona konopi można jeść na surowo, kiełkujące lub sproszkowane do postaci mąki, do wypieków, a także przyrządzone z nich mleko konopne (zbliżone do sojowego) oraz soki z konopi przygotowywane w formie herbaty. Około 30-35% masy nasion może być ekstraktowanych do postaci oleju konopnego bogatego w nienasycone kwasy tłuszczowe, który idealnie pasuje do sałatek, do których dodaje się także świeże liście

---

⁴³ A. Czyżewski (red.), *Współczesne problemy agrobiznesu w Polsce. Zeszyty Naukowe*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2001 (s. 5)

⁴⁴ A. Czyżewski (red.), *Współczesne problemy agrobiznesu w Polsce* [...] (s. 76)

⁴⁵ R. Johnson, *Hemp as an Agricultural Commodity*, [online]. Dostępny w internecie: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL32725.pdf> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

konopi włóknistej⁴⁶. Za pomocą konopi można w związku z tym przyrządzić wszystkie potrawy zawierające składniki konopne - olej, mleko, masło czy mąkę.

Sektor spożywczy jest największym działem polskiego przemysłu stanowiący. Do czynników wpływających na sytuację sektora spożywczego należy zaliczyć trudności w zmniejszeniu kosztów produkcji, niedostosowanie potencjału wytwórczego do potrzeb rynkowych, zwiększenie konkurencyjności w sektorze, a także wzmocnienie pozycji sieci handlowych prowadzących do wyższych upustów, wydłużenia terminów płatności i zwiększenia kosztów sprzedaży⁴⁷. Konkurencją dla produktów spożywczych wytwarzanych na bazie konopi siewnych jest cały rynek spożywczy działający na ogromną skalę, a w szczególności żywność ekologiczna. Produkty żywnościowe produkowane na bazie konopi siewnych wywierają pozytywny wpływ efekt na nasz organizm – regenerują komórki i tkanki w całym organizmie oraz zwiększają jego odporność. Żywność konopna polepsza trawienie i wpływa korzystnie na zdrowie układu pokarmowego, a także obniża cholesterol zmniejszając ryzyko zawału serca i miażdżycy.⁴⁸

5.3 Przemysł energetyczny⁴⁹

Kolejną gałęzią gospodarki niedostatecznie, ale jednak wykorzystującej w produkcji włókna konopne jest przemysł energetyczny. Olej konopny niezbędny do przygotowania paliwa otrzymać można przy użyciu zwykłej prasy ślimakowej z nasion konopi lub poddając łodygi rośliny działaniu wysokiej temperatury w warunkach beztlenowych. Z tony nasion otrzymać możemy 350 litrów oleju, do którego dodać należy zaledwie alkohol metylowy lub etylowy oraz katalizator dostępny bez problemu na rynku. W ten nieskomplikowany sposób przy użyciu łatwo dostępnych składników tworzy się biopaliwo przyjazne środowisku.⁵⁰ W Polsce (za pozwoleniem) dozwolona jest uprawa konopi siewnej jak również produkcja biopaliw na własne potrzeby.

⁴⁶ *Olej Konopny – zapomniany skarb* [online]. Dostępny w internecie: <http://agnieszkamaciag.pl/olej-konopny-zapomniany-skarb/> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

⁴⁷ A. Czyżewski (red.), *Współczesne problemy agrobiznesu w Polsce. Zeszyty Naukowe*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2001 (s. 111)

⁴⁸ *Dlaczego konopie – medycyna* [online]. Dostępny w internecie: <http://biokonopia.pl/content/6-dlaczego-konopia> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

⁴⁹ J. Mańkowski, J. Kołodziej, P. Baraniecki, *Energetyczne wykorzystanie biomasy z konopi uprawianych n terenach zrekultywowanych* [online]. Dostępny w internecie: http://energetyka.wnp.pl/energetyczne-wykorzystanie-biomasy-z-konopi-uprawianych-na-terenach-zrekultywowanych,241887_2_0_0.html [Dostęp: 25.04.2016 r.]

⁵⁰ Spliff, *Fame – paliwo z konopi* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.spliff.pl/hemp-lobby/item/1159-paliwo-z-konopi> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

Zgodnie z ustawą o biopaliwach i biokomponentach ciekłych, w Polsce legalnie produkować biopaliwo na własne cele mogą rolnicy, a także właściciele flot pojazdów. Rolnicy na każdy hektar mogą wyprodukować 100 litrów biopaliw na rok. Otrzymane paliwo wykorzystać możemy do napędzania silników wysokoprężnych, spalać w piecach olejowych służących do ogrzewania np. domu lub szklarni.

5.4 Przemysł motoryzacyjny

Konopie wpłynęły na rozwój motoryzacji nie tylko za pośrednictwem biopaliwa konopnego na bazie oleju do silnika skonstruowanego przez Rudolfa Diesel. Włókna tej rośliny testowane były jako składnik przy wytwarzaniu karoserii samochodowej przez Henry Forda w 1941 roku oraz przez firmę Lotus Cars. Konopie wykorzystywano także przy tworzeniu laminat do dowolnych konstrukcji. Australijczyk Alan Crosky ze Szkoły Inżynierii i Nauki o Materiałach w Nowej Południowej Walii twierdzi, że materiały utrzymane z konopi są niezwykle trwałe, a zarazem biodegradowalne. Wielu specjalistów przedstawia konopie jako materiał naturalny wytrzymalszy od tego uzyskiwanego z orzechów kokosowych i drzew bananowych. Perspektywa biomateriałów tworzących pojazdy mechaniczne jest obiecująca z uwagi na wysoki koszt składowania starych samochodów po zakończeniu okresu ich użyteczności doskwiera obecnie producentom, którzy według Crosky'ego już niedługo doliczą koszt całego cyklu życia produktu do ceny nabywanego pojazdu w salonie.⁵¹ Scenariusz ten może zostać jednak powstrzymany wraz z rozwojem technologii produkujących trwałe tworzywa sztuczne za pomocą włókien z konopi, które rozkładają się i w pełni mogą zastąpić część drogich tworzyw używanych obecnie w przemyśle motoryzacyjnym, wpływając na obniżenie ceny początkowej pojazdów.

5.5 Tworzywa sztuczne, plastik

Podstawowym budulcem tworzyw sztucznych jest toksyczna kompozycja chemiczna na bazie ropy naftowej. Tworzywa sztuczne mogą być także wytwarzane z celulozy roślinnej, którego największym znanym naturalnym producentem są właśnie konopie. Biokompozytowe tworzywa sztuczne stanowią niepodważalną konkurencję dla tworzyw szkodliwych dla naszego środowiska, m.in. węgla czy szkła⁵². Australijska firma Hemp Plastics przy pomocy partnerów otrzymała w 100% biodegradowalny plastik stworzony w całości z konopi i kukurydzy, przybierający kształt dowolnej

---

⁵¹ J. Gajewski, *Konopie w motoryzacji* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnekonopie.org/2011/10/06/konopi-w-motoryzacji> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

⁵² *Tworzywa sztuczne z konopi siewnej?* [online]. Dostępny w internecie: <http://chwast.net/tworzywa-sztuczne-z-konopi-siewnej> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

formy⁵³. Austriacki “Zellform” stworzył natomiast plastik o postaci żywicy i nazwał go “hempstone”. Obecnie stosuje się go przy tworzeniu instrumentów muzycznych, głośników oraz mebli. Może on być rzeźbiony w każdym kształcie a stosowany jest już obecnie w produkcji paneli do drzwi, bagażników, sufitów oraz desek rozdzielczych przez firmy takie jak Ford, GM, Chrysler, Saturn, BMW, Mercedes czy Honda.⁵⁴

5.6 Budownictwo

Konopie stanowią niezwykle wydajny materiał budulcowy. Już na etapie uprawy konopie osiągają przewagę nad drewnem, deskami czy formami do odlewania betonu, ponieważ akr konopi owocuje czterokrotnie większą masą pulpy niż akr lasu. Z włókna konopnego wytwarza się także plastikowe przewody instalacji wodnej wytwarzane z celulozy konopnej, a także meble oraz dekoracje. Ze specjalnych odmian konopi w prosty sposób przy pomocy wapnia wyprodukować można ekologiczne cegły nawet 7 razy mocniejsze od betonu. Z konopi włóknistych produkuje się także materiał izolacyjny, budulec przy konstrukcji dachów, ścian oraz podłóg. Jest on wodoodporny, nie gnije, jest niepalny oraz podlega rozkładowi w razie potrzeby w 100%. Według australijskiego specjalisty ds. budownictwa z wykorzystaniem konopi włóknistych, dr. Andrew Katelaris, cement celulozowy wytwarzany z konopi włóknistych jest odporny na ogień oraz termity, jest lżejszy od konwencjonalnych materiałów oraz ma znacznie lepsze własności akustyczne, ciepłne i izolacyjne. Użycie betonu konopnego zmniejsza koszt budowy domu mieszkalnego dzięki uproszczeniu konstrukcji oraz użyciu tańszego w produkcji surowca. Beton konopny wydajnie wchłania dwutlenek węgla i wodę, a każdą niepotrzebną konstrukcję z niego wytworzoną można zemleć i ponownie wykorzystać w produkcji budowlanej. Olej konopny może być także istotnym składnikiem używanym przy wytwarzaniu farb i lakierów konopnych, ponieważ szybko wysycha i pozostawia cienką, elastyczną warstwę.

5.7 Przemysł celulozowo-papierniczy

Kolejną branżą wykorzystującą konopie włókniste jest przemysł celulozowo-papierniczy. Pierwszy wiek naszej ery zaowocował w Chinach odkryciem, że papier konopny jest 50-100 razy trwalszy od większości odmian papirusu, a jego wytworzenie jest 100 razy prostsze i tańsze. W kolejnych latach odkrycie to rozprzestrzeniło się

---

⁵⁴ *Tworzywa sztuczne z konopi siewnej* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.spliff.pl/hemp-lobby/item/1159-paliwo-z-konopi> [Dostęp: 25.04.2016 r.]

na cały świat, a przede wszystkim w Europie i Ameryce, gdzie, papier konopny używany był przy tworzeniu biblii, banknotów, papierów wartościowych, map nawigacyjnych, dzienników pokładowych, a w późniejszych latach także książek i gazet. W 1776 roku dwie pierwsze deklaracje niepodległości Stanów Zjednoczonych napisane zostały na papierze konopnym, którego popularność rozwijała się do początku XX wieku. Do 1883 roku papier konopny stanowił 75-100% ogólnoświatowego rynku papieru. Konopie od zawsze stanowią znaczącą konkurencję dla obecnego przemysłu celulozowo-papierniczego. Łodygi konopi w 20% składają się z włókna konopnego, z którego produkuje się papier przyjazny dla środowiska. Z hektara konopi można wytworzyć 3-4 razy więcej papieru, niż z hektara drzew, a czas ich wzrostu jest nieporównywalnie krótszy. Papier konopny nie wymaga, w przeciwieństwie do miazgi drzewnej, karczowania lasów produkujących tlen niezbędny do życia ani chemicznego procesu wybielania zagrażającego środowisku. Może on zostać ponownie przetworzony siedem razy, natomiast drzewny tylko trzy.

Przemysł celulozowo-papierniczy to jeden z największych konkurentów przemysłu konopnego, który dzięki swoim politycznym oraz gospodarczym wpływom przyczynił się do wprowadzenia pierwszej prohibicji konopnej w Stanach Zjednoczonych⁵⁵. Rewolucja Przemysłowa i idący razem z nią rozwój zmechanizowanego żniwiarstwa spowolnił rozwój konopi na rynku międzynarodowym, a jako jedną z przyczyn podaje się brak znajomości technologii masowego zbierania i przetwarzania upraw konopnych. W 1916 r. wynaleziono w Stanach Zjednoczonych metodę wytwarzania pulpy konopnej do produkcji papieru przy użyciu nie jak dotychczas włókien z łodyg, ale z bogatych w celulozę i włókno paździerzy, przy czterokrotnie wyższej wydajności w porównaniu do produkcji drzewnej. Proces ten mógłby także zużywać znacznie niższą ilość siarkopochodnych i kwaśnych chemikaliów, a papier konopny wytwarzany tą metodą nie wymaga szkodliwego dla środowiska procesu bielenia. Niestety, brak dostępności maszyn do zbierania i usuwania zewnętrznych paździerzy z wewnętrznego włókna nie pozwolił tej metodzie zyskać odpowiedniej popularności aż do 1938 roku, w którym ukazał się wspomniany wcześniej artykuł w magazynie "Popular Mechanics". Stworzenie odpowiednich maszyn pod koniec lat trzydziestych postawiło największe światowe korporacje w obliczu wielomiliardowych strat oraz wysoce prawdopodobnego bankructwa. Hearst

---

⁵⁵ *The Union. The Business Behind Getting High* [film]. Reż. Brett Harvey, Canada 2007

Paper Manufacturing Division, Kiberly Clark czy St. Regis skorzystali bezpośrednio na wprowadzeniu w 1937 roku "Marijuana Tax Law", która to ustawa podpisana była wg. Jacka Herrera i jego tekstu w "Earth Island Journal" w wyniku nacisku kolejnego giganta - Du Pont. Właśnie w 1937 roku koncern opatentował nową metodę przetwarzania drewna w pulpę papierową przy wykorzystaniu kwasu siarkowego, a proces ten przynosił negatywny efekt dla środowiska naturalnego. Na potwierdzenie tej wersji przemawia Doroczny Raport Du Pont z 1937 r. nakłaniający akcjonariuszy spółki do aktywnego, mimo kryzysu, inwestowania kapitału, ponieważ firma oczekiwała już wtedy nadchodzących, znaczących zmian w amerykańskim ustawodawstwie. Du Pont w 1935 opatentował także nylon, ale mógł go wprowadzić dopiero w 1938. Po 1937 większość produktów z włókna konopnego została zastąpiona przez nowe petrochemiczne "plastikowe włókna" produkowane przez DuPont.

Nie tylko Du Pont dbał o swoje interesy ingerując w tworzenie prawa przez amerykański rząd. Także Hearst Paper Manufacturing Division używał wpływów, aby wymóc na władzach delegalizację wydajnych konopi. Już w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. gazety wydawane przez Hearst'a prowadziły dokładnie przygotowaną przez władze przedsiębiorstwa kampanię mającą na celu delegalizację konopi przemysłowych. Opisywano Latynosów, Czarnoskórych oraz osoby mówiące po hiszpańsku jako "demony grające anty-białą voodoo-satanistyczną muzykę", a propaganda ta podsycana była przez magazyny wydawane przez Williama Randolpha Hearsta. Ujednolicenie właściwości marihuany i konopi włóknistych oraz fałszywe przekazy adresowane do obywateli wprowadziły dezorientację, obniżyły poziom edukacji i świadomości całego społeczeństwa. Zeznania składane przed Kongresem w 1937 roku, czyli chwilę przed podpisaniem przełomowej ustawy zawierały prawie wyłącznie sensacyjne i rasistowskie artykuły demonizujące konopie wygłaszane przez Harry'ego Anslingera, dyrektora Federalnego Biura ds. Narkotyków. Utożsamiono 50% przestępstw popełnianych za pomocą przemocy na terenie Stanów Zjednoczonych z imigrantami posługującymi się językiem hiszpańskim oraz o innym kolorze skóry, wówczas gdy zarówno 65-75% wszystkich morderstw popełnianych jest i było pod wpływem popieranego przez te osoby alkoholu. Przedstawione powyżej fakty dowodzą, iż konopie do tej pory stanowią ogromną konkurencję także dla przemysłu celulozowo-papierniczego, co ogranicza dynamikę rozwoju tej branży. Przedsięwzięcia mające na celu rywalizowanie z korporacjami zarządzającymi tym rynkiem tłumione są przez wspomniane wyżej grupy interesów.

5.8 Przemysł włókienniczy

Z włókien pozyskiwanych z *Cannabis Sativa* wyprodukować można wysokiej jakości tkaniny znajdujące zastosowanie w branży odzieżowej na całym świecie. Według "Columbia History of the World", tkaniny konopne znane były człowiekowi od ósmego tysiąclecia przed naszą erą. Od piątego wieku p.n.e. aż po etap rozwoju maszyn parowych tkaniny konopne używane były w produkcji 90% żagli. Aż do wprowadzenia w 1937 roku tzw. ustawy marihuanowej, która swoją treścią objęła także konopie przemysłowe, około 80% wszystkich tkanin z przeznaczeniem na ubrania, namioty, bieliznę, pościel, koce, obrusy, ręczniki produkowana była z tkanin konopnych. Według tekstu Jacka Harrera opublikowanego w "Earth Island Journal" konopie charakteryzują się większą trwałością i 3 razy większą rozciągliwością, są cieplejsze, delikatniejsze i lepiej pochłaniają wodę. Jednym z towarów eksportowych Irlandii od setek lat do lat trzydziestych XX wieku była wysokiej klasy bielizna produkowana z włókna konopnego, natomiast włoskie sukno odzieżowe produkowane z konopi uznawane było za najlepsze na świecie. Konopie używane były także do wzmocnienia dywanów odpornych na gnicie i pożary, w przeciwieństwie do sztucznych, łatwopalnych syntetyków.

5.9 Przemysł kosmetyczny⁵⁶

W produkcji kosmetyków na bazie konopi wykorzystuje się olej konopny zawierający substancje o działaniu regenerującym i przeciwzapalnym. Stosowany jest on bezpośrednio na skórę, działa ochronnie, koi stany zapalne, podrażnienia i zmiany skórne. Polecany jest alergikom, ponieważ przynosi ulgę podczas ataków swędzenia. Gabinety kosmetyczne stosują preparaty konopne jako środek nawilżający, zmniejszający przebarwienia i wyrównujący koloryt skóry. Olej konopny należy do tzw. olejów suchych, ponieważ szybko się wchłania i nie pozostawia tłustej warstwy. Można być aplikowany bezpośrednio na skórę, ale już dziś wiele firm produkuje kosmetyki na jego bazie, m.in. kremy pielęgnacyjne, balsamy, olejki do masażu, żele pod prysznic, mydła, szampony i odżywki, szminki i inne.

5.10 Rynek około konopny

Konopie to wydajne rośliny, z których pozyskać możemy nawet 10 ton włókien z akra w 4 miesiące. Łatwo dostępne, lekko zmodyfikowane rośliny do sianokosów bez problemu formują bele materiału odpornego na suszę. Maszyny te są powszechnie

---

⁵⁶ *Olej konopny w kosmetykach* [online]. Dostępny w internecie: <http://biotechnologia.pl/kosmetologia/artykuly/olej-konopny-w-kosmetykach,13552>

dostępne, a ich produkcja otwiera nowy sektor pozwalający na uzyskanie wpływu opartego na uprawie konopi włóknistych. Równocześnie zyskać mogą także rynki pośrednio powiązane z uprawą, m.in. producenci nawozów, ziemi oraz wszelkich odżywek i narzędzi używanych podczas hodowli i zbiorów.

6. ROZDZIAŁ 2 – MAKROEKONOMICZNY ASPEKT STATUSU PRAWNEGO

6.1 Świat

Obecnie ponad 30 krajów prowadzi uprawę konopi przemysłowych jako surowca rolnego z zamiarem późniejszej sprzedaży zbiorów na rynku międzynarodowym. Na czele państw uprawiających konopie włókniste stoi Francja zapewniająca ponad 70% ogólnoświatowej produkcji wg danych z 2013 roku. 15% produkcji pochłania sektor motoryzacyjny wytwarzając z konopi maty izolacyjne, natomiast odpadki spożytkowane zostają jako ściółka dla zwierząt oraz w budownictwie⁵⁷. Krajem posiadającym znaczący udział w produkcji konopi są też Chiny, niegdyś światowy lider w tej dziedzinie (79% produkcji w 2003 roku). Obecnie Chiny zagospodarowują 24% światowej uprawy konopi przemysłowych. Do krajów produkujących konopie w znacznie niższym stopniu należą Australia, Austria, Chile, Chiny, Dania, Egipt, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Indie, Japonia, Kanada, Korea, Niemcy, Nowa Zelandia, Polska, Portugalia, Rumunia, Rosja, Słowenia, Szwecja, Szwajcaria, Tajlandia, Turcja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania, Włochy.⁵⁸ Całkowity obszar uprawy na świecie to około 85 000 ha w 2011 roku, 60 000 ha zlokalizowanych przede wszystkim na terytorium Chin i Europy z przeznaczeniem na włókna oraz 25 000 ha dla nasion, których głównymi producentami są obecnie Kanada, Chiny i Europa.

6.2 Unia Europejska

Obecne przepisy Unii Europejskiej ustanawiają granicę pomiędzy klasyfikowaniem konopi jako “przemysłowa” na poziomie 0,3% zawartości THC. Dziś uprawa konopi przemysłowej wiąże się z udziałem w niszy, ponieważ w całej Unii Europejskiej uprawia się 10-15 tysięcy hektarów tej rośliny. Ze względu na unikalne właściwości, korzyści dla środowiska oraz wysoką wydajność, naturalne włókna są cennym elementem gospodarki rolnej UE opartej na wizji promowania bio. Europejskie Stowarzyszenie Konopi przemysłowych [org. European Industrial Hemp Association]

---

⁵⁷ R. Johnson, *Hemp as an Agricultural Commodity*, [online]. Dostępny w internecie: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL32725.pdf> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

⁵⁸ Hemp University: *Countries growing hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.hempuniversity.com/hemp-university/growing-hemp/countries-growing-hemp/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

w marcu 2013 roku wydało raport⁵⁹ podsumowujący uprawę konopi włóknistych na terenie Wspólnoty. Ukazuje on, że w latach 2010-2013 z nieco ponad 10000 ha pól obsianych konopiami siewnymi, zebrano ponad 76 000 ton słomy konopnej. Wynik ten ustanawia średni poziom wydajności jednego hektara uprawy konopi na poziomie 7,3 t/ha, przy czym poprzednio obliczana średnia w Europie wynosiła 6 t/ha. Zbiory te zaowocowały 25589 tonami włókna, 43621 tonami zdrewniałych łodyg oraz 11439 ton pyłu konopnego z możliwością ponownego wykorzystania w 80%. Europejska produkcja wg Renee Johnson'a, specjalisty ds. polityki rolnej, zlokalizowana jest przede wszystkim we Francji, Wielkiej Brytanii, Rumunii i Węgrzech. Zmiany w produkcji są znaczące - od ok. 250 milionów funtów w skali światowej w 1999 roku do 380 milionów funtów w roku 2011. Wzrost produkcji na podstawie dostępnych danych do 2011 roku pokazuje nam produkcję światową na poziomie 150% w porównaniu do roku 1999. Przyczyną wzrostu jest m.in. wzrost produkcji w sektorze produkującym nasiona konopi oraz lobbieniem przez nich prowadzonym. Obecnie na terenie Unii Europejskiej konopie włókniste uprawia się na obszarze 13 państw członkowskich przeznaczających na ten cel 17 000 hektarów.

6.3 Francja, Wielka Brytania, Niemcy

Liderem europejskim w kwestii uprawy konopi przemysłowych jest Francja. Opierając się na jej doświadczeniu możemy zauważyć, że konopie posiadają zdolność realnego konkurowania z innymi źródłami włókien używanych w produkcji. Do końca XVIII wieku ponad 1000000 hektarów zagospodarowana była pod uprawę konopi z przeznaczeniem na produkcję białizny, tkanin, lin, sznurów, powrozów oraz naturalny olej. Areał upraw konopi od tego czasu spadał aż do 1960 roku, w którym pozostało we Francji 700 hektarów upraw konopi włóknistych⁶⁰. Obecnie obszar ten wzrósł jednak do 6000 hektarów każdego roku. Większość tej produkcji przeznaczana jest na potrzeby rynku papierniczego do produkcji banknotów oraz wspomnianych wcześniej wysokiej jakości bibulek papierosowych. Uprawy konopi występują obecnie w centralno-zachodniej części Francji. Sadzenie rozpoczyna się w maju, a okres zbioru plonów przypada na sierpień/wrzesień. Odmiany konopi uprawiane we Francji uzyskują zbiory słomy na poziomie ok. 8 ton/1 ha po odpowiednim wysuszeniu (do 15% wilgotności).

---

⁵⁹ M. Carus, S. Karst, A. Kauffmann i in., *The European Hemp Industry: Cultivation, processing and applications for fibres, shivs and seeds* [online]. Dostępny w internecie:

<http://eiha.org/media/2014/10/13-06-European-Hemp-Industry.pdf> [Dostęp: 25.04.2016 r.]

⁶⁰ P. Girouard, *Insights of the French hemp program* [online]. Dostępny w internecie: <http://eap.mcgill.ca/MagRack/SF/Fall%2094%20K.htm> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

W warunkach francuskich, jedna tona słomy konopnej sprzedawana jest za \$113, natomiast oddzielone już włókno warte jest \$450-750 za tonę, cena ta zależy od jakości włókien oraz ogólnych warunków rynkowych. Koszty zmienne produkcji konopi obejmują nawozy warte ok. \$238/ha, nasiona \$236/ha, żniwa \$330/ha oraz pozostałe koszty w granicach \$100, które po zsumowaniu dają \$900. Średnia wydajność konopi to około 8 ton z każdego hektara uprawy. Przychody ze sprzedaży słomy wynoszące ok. \$900 wspomagane są przez subwencje EWG w wysokości \$1267/ha. Po odjęciu kosztów, marża rolnika uprawiającego konopie wynosi we Francji ok. \$1270 od hektara pola i jest wystarczająco wysoka, aby uwzględnić ją jako realny dochód rolnika⁶¹.

Krajami należącymi do Unii Europejskiej, które posiadają najlepsze warunki do uprawy roślin są kraje południowe, czyli Hiszpania, Portugalia oraz Włochy. Rośnie w tych krajach zainteresowanie zarówno uprawą konopi siewnych, jak i produkcja towarów wytwarzanych z ich włókna. W Hiszpanii powstają stowarzyszenia udzielające porad w zakresie uzyskania pozwoleń, uprawy, dotacji oraz rynku zbytu konopi oraz pozyskanych włókien⁶². Popularnym zastosowaniem włókien konopnych w Hiszpanii są produkty spożywcze oraz tkaniny, natomiast w Portugalii cegły oraz inne materiały z branży budowniczej. Uprawa konopi siewnych jest w powyższych krajach dopuszczalna pod warunkiem uzyskania odpowiednich zezwoleń i kontrolowana pod kątem procentowej zawartości substancji niedozwolonych⁶³.

Północ Europy, mimo mniej sprzyjających warunków pogodowych również korzysta z możliwości mnogiego wykorzystania konopi. Kraje, w których uprawa i przetwórstwo konopi przemysłowych nie są nielegalne to Wielka Brytania, Finlandia, Szwecja, Dania, Holandia. Warto przytoczyć przykład Wielkiej Brytanii, gdzie licencje zezwalające na uprawę konopi włóknistych wydawane są przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych⁶⁴ po uiszczeniu opłaty aplikacyjnej w wysokości 580 funtów oraz

---

⁶¹ R. Johnson, *Hemp as an Agricultural Commodity*, [online]. Dostępny w internecie: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL32725.pdf> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

⁶² *Industrial Hemp: Organic Farming in Spain – Part II* [online]. Dostępny w internecie: <https://sensiseeds.com/en/blog/industrial-hemp-organic-farming-in-spain-part-ii/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]

⁶³ *Legal status of Cannabis in Italy* [online]. Dostępny w internecie: <https://sensiseeds.com/en/blog/legal-status-of-cannabis-in-italy-an-overview/> [Dostęp: 16.04.2016 r.]

⁶⁴ Department for Environmental, Food & Rural Affairs, *Industrial Fibre Crops* [online]. Dostępny w internecie: <https://www.gov.uk/guidance/industrial-fibre-crops> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

326 funtów⁶⁵ za każdorazowe przedłużenie licencji, dzięki czemu rząd otrzymuje bezpośrednie wpływy z tytułu uprawy konopi⁶⁶.

Konopie siewne uprawia się legalnie także w Niemczech, po spełnieniu standardowych warunków dotyczących dopuszczalnej zawartości THC, uzyskania odpowiedniego zezwolenia oraz odpowiedniego nabywcy wyprodukowanego włókna⁶⁷. Znaczna część włókien oraz produktów konopnych eksportowana jest z Niemiec do Francji i Hiszpanii, gdzie podlegają one dalszemu przetwórstwu.

Pozostałe kraje Unii Europejskiej, których przepisy prawne zezwalają na uprawę konopi włóknistych oraz produkcję na nich opartą to Austria, Węgry, Słowenia i Rumunia. Kraje te, podobnie jak wspomniane wcześniej, mają możliwość otrzymania dotacji z Unii Europejskiej prawie w całości pokrywającej koszty uprawy. Na terenie naszego kontynentu, jednak poza normami wytyczanymi przez Unię Europejską pola obsiane konopiami siewnymi mają także Szwajcaria, Ukraina i Turcja, które następnie przetwarzają włókna oraz produkują towary konopne. Europa nie jest jednak jedynym kontynentem, na którym uprawiane są te wdzięczne rośliny. Egipt, RPA oraz Nikaragua reprezentują Afrykę jako producenci włókna konopnego eksportowanego do innych krajów w pierwotnej oraz przetworzonej postaci, ale także wykorzystywane na rynku lokalnym.

6.4 Polska

Polskie prawo dot. konopi przemysłowych nie różni się znacząco od innych krajów Unii Europejskiej. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. z późn. zm.) to podstawowy akt prawny regulujący warunki legalnej uprawy konopi włóknistych w Polsce. Według polskich przepisów dopuszczalna jest uprawa *Cannabis Sativa* o zawartości delta-9-tetrahydrokannabinolu poniżej 0,2%. Po wprowadzeniu tych regulacji produkcję włókna konopnego ograniczono przepisami oraz formalnościami, których dopełnienie jest niezbędne do rozpoczęcia uprawy⁶⁸. Bariery biurokratyczne obejmują określenie certyfikowanego

---

⁶⁵ *Hemp growing licence* [online]. Dostępny w internecie: <https://www.gov.uk/hemp-growing-licence> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

⁶⁶ *Economic Considerations for Growing Industrial Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://www2.ca.uky.edu/cmspubsclass/files/EconomicConsiderationsforGrowingIndustrialHemp.pdf> [Dostęp: 7.04.2016 r.]

⁶⁷ J. E. Dvorak, *Hanf in Germany* [online]. Dostępny w internecie: http://www.hempworld.com/hemp-cyberfarm_com/htms/countries/germany/germanyh.html#HANF IN GERMANY [Dostęp: 10.04.2016 r.]

⁶⁸ J. Gajewski, *Sadzić, legalizować... nie palić, czyli jak to jest z konopią siewną w Polsce* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnekonopie.org/2011/12/03/sadzik-legalizowac-nie-palic-czyli-jak-to-jest-z-konopia-siewna-w-polsce/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

dostawcy nasion oraz planowanej odmiany Cannabis Sativa, a także wskazanie przyszłego odbiorcy zebranych plonów. Odpowiedni wniosek informujący o zamiarze uprawy oraz oświadczenie o niekaralności należy złożyć we właściwym Urzędzie Gminy już jesienią, ponieważ Urząd Marszałkowski raz w roku, najczęściej zimą, w formie uchwały wyznacza areale upraw, na których dopuszczone będą uprawy konopi włóknistych. Gmina po otrzymaniu zezwolenia od Urzędu Marszałkowskiego wydaje zgodę rolnikowi⁶⁹. Według Ministerstwa Rolnictwa, w 2013 roku uprawa konopi w Polsce obejmowała 300 hektarów. Od 2015 roku jednak rolnikom uprawiającym konopie siewne przysługuje dopłata z budżetu unii europejskiej określona na wysokości 400 euro na hektar uprawy. Dzięki temu, uprawa hektara konopi przynosi polskiemu rolnikowi zysk na poziomie 2-3 tysiące zł. Dla porównania, zysk z uprawy hektara buraka cukrowego wynosi ok. 1300 zł, jak podaje Wielkopolska Izba Rolnicza. Podmiany konopi są wyjątkowo wydajne i potrafią przynieść 10-12, a w rekordowych momentach nawet 17 ton z jednego hektara uprawy⁷⁰. Koszty związane z rozpoczęciem działalności rolniczej są stosunkowo niewielkie, bo wahają się w granicach 2 tys. zł za hektar i prawie w całości zostają pokryte dotacją unijną.

6.5 Rosja

Rząd Premiera Miediediew'a oraz prezydent Putin nie zważając na resztę świata zakazali zarówno produkcji na rynku krajowym, ale także importu żywności genetycznie modyfikowanej. Obiecującym przedsięwzięciem mającym na celu zagospodarowanie luki po GMO jest program zainicjowany przez rząd rosyjski w 2013 r. mający na celu przywrócenie produkcji konopi we wschodniej Syberii - Republice Buriacji i Ałtaju. Historycznie rzecz biorąc, gospodarka rosyjska opierała się już w przeszłości na konopiach wykorzystywanych lokalnie, jak również eksportowanych do Europy i obu Ameryk. Rosjanie korzystali na międzynarodowym handlu od wieków, a w ostatnim czasie Federal Drug Control Service Rosji potwierdził swoje plany rozwój zaawansowanych technologii hodowli hybryd konopi o niskiej zawartości THC. Do 2011 roku w Rosji istniała jedynie jedna fabryka przetwarzająca włókno konopne, jednak obecnie przemysł ten rozwija się. Rosyjska gospodarka korzysta na przetwarzaniu konopi oraz eksporcie wytworzonych produktów odzieżowych.

---

⁶⁹ J. Gajewski, *Sadzić, legalizować... nie palić, [...] [Dostęp: 20.04.2016 r.]*

⁷⁰ M. Kowalski, *Przemysłowa hodowla konopi [online]. Dostępny w internecie: <https://www.radiolodz.pl/posts/8413-przemyslowa-hodowla-konopi-przez-rolnikow> [Dostęp: 20.04.2016]*

6.6 Indie

Dotkliwym problemem rozwoju rolnictwa w Indiach był niski poziom innowacyjności. Jahan Peston Jamas narodowości australijskiej, jako członek komisji dyskusyjnej poświęconej uprawy roli w Indiach zaproponował wprowadzenie australijskich przepisów w zakresie lokalnych upraw konopi siewnej oraz lokalnych punktów sprzedaży. Przewidywał on, że różnorodne zastosowanie konopi wstrząśnie indyjskim systemem rolnictwa i przyczyni się do jego rozwoju⁷¹. Niejednoznaczność sytuacji prawnej podkreśla brak wydawania licencji na uprawę konopi po wprowadzeniu nowego prawa. Mimo tego, że Indie zakazały produkcji Cannabis w 1961 r. pod presją Stanów Zjednoczonych, The Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act of 1985 nieoficjalnie wyłącza konopie siewne uprawiane na potrzeby przemysłowe z zakresu obowiązywania ustawy zabraniającej uprawy Cannabis. Indie klasyfikując gatunki Cannabis stosują się do międzynarodowej zasady ustanawiającej dopuszczalną zawartość THC na poziomie 0,3%. Zgodnie z projektem raportu National Fibre Policy, Ministerstwo Tekstylne w Indiach wyceniło potencjalny przemysł oparty na konopiach włóknistych na 240 milionów rubli indyjskich, czyli znacznie ponad 3,5 miliona dolarów według danych z 2015 roku⁷². Do produktów tych zalicza się przede wszystkim na potrzeby przemysłu włókienniczego, ale także produkty skierowane do mieszkańców miast, m.in. nasiona, olej, proteiny, kremy, balsamy, pomadki, mydła, masła do rąk, ubrania i innych.

6.7 Chiny

Pierwszą kulturą uprawiającą konopie przemysłowe było społeczeństwo Chin, w których przez tysiąclecia Cannabis stanowiło integralną część gospodarki oraz medycyny. W wyniku zmian prawnych konopie zawierające substancję psychoaktywną zostały zakazane, jednak przemysł dotyczący uprawy oraz przetwórstwa konopi przemysłowych o zawartości THC poniżej 0,3% jest legalny i kwitnie, czego dowodzi wzrastająca liczba patentów składanych przez firmy wytwarzające produkty konopne. World Intellectual Property Organisation, czyli Światowa Organizacja Praw Autorskich ogłosiła, że firmy zarejestrowane w Chinach posiadają większość, a dokładnie 309 patentów w branży konopnej, przy czym całkowita ilość zarejestrowanych

---

⁷¹ Kamaksi Ayyar: *High on hemp: A start-up hopes Indian farmers will get hooked on to this plant* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.firstpost.com/business/startups-business/high-on-hemp-a-start-up-hopes-indian-farmers-will-get-hooked-on-to-this-plant-1965315.html> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

⁷² Aditi Dharmadhikari: *4/20 Special: 4 Indian Companies That Have Found Industrial Uses For Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://homegrown.co.in/420-special-4-indian-companies-that-have-found-industrial-uses-for-hemp/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

patentów w tej dziedzinie wynosi 606. Większość upraw konopnych zlokalizowana jest na obszarze prowincji Shandong i Yunnan, z czego ta druga deklaruje 14700 hektarów upraw konopi włóknistych⁷³. Obecnie, Chiny stanowią potęgę konopną, jednak mimo tego prowadzona jest tam kampania mająca na celu zwiększenie upraw przeznaczonych pod uprawę konopi siewnych oraz zmniejszenie uzależnienia gospodarczego kraju od bawełny. Władze partii komunistycznej w Chinach wyliczyły, że zwiększenie obszaru tych upraw powiększy wpływy budżetowe oraz wyprowadzi z ubóstwa 3 miliony rolników, których roczne dochody wzrosną dwukrotnie. Znaczna przewaga nad gospodarkami innych krajów, umocniona pozycja konopi oraz plany modernizacji oraz poszerzenia obszaru uprawy Cannabis wskazują, że omawiana gałąź gospodarki będzie się w dalszym ciągu rozwijać⁷⁴. Włókna konopne w stanie surowym, a także przetworzone produkty konopne eksportowane są na całym świecie, przede wszystkim w Europie i Ameryce Północnej. Głównym odbiorcą są Stany Zjednoczone, w których uprawa konopi jest ściśle kontrolowana, na czym zdecydowanie zyskuje gospodarka Chin.

6.8 Korea

Do końca XVIII wieku rynek konopny w Korei Południowej rósł, jednak w kolejnym wieku został on ograniczony jedynie do niewielkiej liczby osób praktykujących uprawę konopi siewnych na obszarach wiejskich. Na niewielką skalę w dalszym ciągu produkuje się tkaniny konopne mające w Korei głęboką tradycję oraz własną nazwę - Ambe. Włókno oddzielane jest ręcznie i używa się go do produkcji letnich, codziennych ubrań dla rolników i ludności wiejskiej, ale także lekkich ubrań dla kobiet z klasy średniej⁷⁵. Szacuje się, że w porze letniej 1/3 populacji Korei nosi ubrania wykonane z włókna konopi siewnych. Grupa społeczna uznawana jednak za klasę wyższą nigdy, nawet latem, nie nosiła ubrań wykonanych z tkaniny konopnej. Tkaniny konopne były w Korei wykorzystywane często jako materiał używany przy pogrzebach, ponieważ jego włókna są najgrubsze i najtrwalsze, jednak ma to także związek ze starą koreańską tradycją związaną z żałobą po utracie ważnej osoby⁷⁶.

---

⁷³ Sensi Seeds: *Cannabis in China* [online]. Dostępny w internecie:

<http://sensiseeds.com/en/blog/cannabis-china/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]

⁷⁴ *Hemp Hampered* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.newschinamag.com/magazine/hemp-hampered> [Dostęp: 3.04.2016 r.]

⁷⁵ *The Cultivation of Hemp in Korea* [online]. Dostępny w internecie:

<https://namyangjuvolunteercenter.wordpress.com/2013/04/04/cultivation-of-hemp-in-korea/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]

⁷⁶ J. H. Ree, *Hemp growing in the Republic of Korea* [online]. Dostępny w internecie:

<http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF02904013> [Dostęp: 13.04.2016 r.]

6.9 Japonia

Wyjątkowym przykładem kraju dopuszczającego uprawę konopi, które nie mają wpływu na gospodarkę jest Japonia. Religijna tradycja w Japonii nakazuje władcy noszenie szat stworzonych z włókna konopnego, dlatego uprawa konopi odbywa się legalnie jedynie na niewielkim obszarze z przeznaczeniem dla rodziny cesarskiej oraz nielegalnie, jednak na nieznaczną skalę. Japonia w dalszym ciągu importuje jednak produkty wytwarzane z konopi zaspokajające potrzeby codzienne zgodnie z ich wykorzystaniem. Wpływ konopi na Japońską gospodarkę nie jest jednak intensywny.

6.10 Tajlandia

Kolejnym krajem zezwalającym na uprawę konopi włóknistych jest Tajlandia. Zgodnie z tradycją, najwyższą popularnością cieszą się w Tajlandii produkty żywnościowe oraz farmaceutyczne. Zatwierdzone w 2009 prawo oficjalnie uprawniające obywateli do produkcji opartej na bazie włókna konopnego wpłynęło na szybki rozwój tej branży oraz podniesienie znaczenia na arenie międzynarodowej. Obecnie w Tajlandii konopie uprawia się przede wszystkim w północnych regionach kraju z przeznaczeniem nie tylko żywność i leki. Włókna konopne znajdują zastosowanie w produkcji lin, odzieży oraz innych tekstyliów, które częściowo są eksportowane.

6.11 Australia, Nowa Zelandia⁷⁷

Niepodważalnym autorytetem w zakresie przemysłowego wykorzystania konopi jest dr. Andrew Katelaris, który od 1980 roku angażował się w kampanię mającą na celu wprowadzenie upraw konopi przemysłowej w Australii. Współpracując z Barbarą Choboky, producentką filmów dokumentalnych, stworzył pierwszy program telewizyjny demaskujący kulisy zakazu konopi wywołujący tak duży odzew społeczny o nazwie "Billion Dollar Crop". Dr. Andrew Katelaris skierował swoje zainteresowania badawcze w kierunku ulepszania metod uprawy konopi, zbioru nasion oraz wytwarzania materiałów budowlanych. Australia zarabia obecnie ok. 400 milionów dolarów na sprzedaży kłód starodrzewu, importując równocześnie gotowe produkty papiernicze o wartości przekraczającej 1,4 miliarda dolarów. Według jego wizji rozwoju przemysłu konopnego, nowoczesne fabryki bezdrzewnego papieru doprowadzą do miliardowych oszczędności na imporcie w skali całego kraju, dzięki czemu

---

⁷⁷ Wolne Media, *Konopie – nadzieja na lepszą przyszłość* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnemedi.net/gospodarka/konopie-nadzieja-na-lepsza-przyszlosc/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

przyczynią się finansowania masowego zalesienia oraz przywrócenia bioróżnorodności w Australii⁷⁸. Australia wyróżnia się pod względem prawa ograniczającego reklamowanie żywności produkowanej na bazie nasion konopi siewnej. Dopuszcza się je tylko w formie produktu, a nie pożywienia, sprawiając, że masło, olej, mąka czy mleko konopne, a także lody, czekolada i inne są w tym kraju zakazane. Urząd Standardów Żywności Australii i Nowej Zelandii [org. Food Standards Australia New Zealand] w 2009 roku przyjął podanie o zmianę kategorii konopi oraz dopuszczenie nasion konopi jako pokarmu dla ludzi, obecnie wniosek ten jest rozpatrywany.

6.12 Chile

Sytuacja w Chile przedstawia się odmiennie. Do lat siedemdziesiątych dyskutowano tam nad podobieństwem konopi przemysłowej do marihuany. Obecnie, uprawa konopi siewnej jest w 100% legalna, jednak aby rozpocząć jej uprawę należy udowodnić, że nie ma się w związku z tym zamiarów kryminalnych. Osoby, które pod pozorem uprawy konopi włóknistych hodują także marihuanę zawierającą zakazane prawnie substancje psychoaktywne, otrzymują zakaz dalszej uprawy konopi przemysłowych, a ich uprawy zostają zlikwidowane. Głównym produktem wytwarzanym w Chile na bazie nasion konopi siewnej jest olej konopny eksportowany m.in. do Stanów Zjednoczonych⁷⁹.

6.13 Kanada

Kanadyjska gospodarka opiera się na trzech głównych założeniach: korzyści skali, rozwoju rynku i wartości dodanej produktów i produktów ubocznych. Z powodu restrykcyjnych przepisów dotyczących uprawy konopi w Stanach Zjednoczonych, Kanada stanowi ważnego dostawcę produktów konopnych na rynek amerykański. W odpowiedzi na ich stale rosnący popyt, północny sąsiad dostarcza USA przede wszystkim żywność konopną. W wyniku 60-letniej prohibicji konopnej w Kanadzie rynek uprawy konopi przemysłowych jest w dalszym ciągu ściśle kontrolowany. Rząd kanadyjski ponosi koszty związane z przeprowadzaniem badań naukowych oraz edukowaniem społeczeństwa pod kątem wykorzystania, zastosowań, ale także potencjalnych zagrożeń związanych z uprawą konopi przemysłowych. Wynik jednych z przeprowadzonych badań nazwany "Narodową Strategią Konopi Przemysłowej" [org. National Industrial Hemp Strategy] ukazał wyzwania i trudności stojące przed

---

⁷⁸ *Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <https://en.wikipedia.org/wiki/Hemp#Australia> [Dostęp: 20.04.2016 r.]

⁷⁹ Erich Forster: *History of hemp in Chile* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.druglibrary.org/olsen/hemp/IHA/iha03213.html> [Dostęp: 11.04.2016 r.]

producentami konopi. Rolnicy, którzy znaczącą część swoich upraw przeznaczają pod konopie mogą borykać się z problemem niewypłacalności w związku z okresowymi problemami w przepływie pieniężnym. Koszty odsetek od uprawy mogą przewyższać opłacalność przechowywania plonów przez kilka lat, dodatkowo istnieje realne ryzyko utraty całej uprawy podczas jej przechowywania. Badania te wskazują także na problem relatywnie wyższych kosztów produkcji konopi w zestawieniu z przepisami zezwalającymi na posiadanie licencji w Kanadzie. Ograniczona ilość zakładów przetwarzających konopie produkowane każdego roku może wpłynąć na straty rolników w dłuższej perspektywie.

Licencje wydawane są Kanadyjski Urząd Kontroli Substancji [org. Office of Controlled Substances of Health Canada] od 1994 roku z przeznaczeniem badawczym oraz od 1998 roku do celów komercyjnych. Licencje te dotyczą jedynie konopi włóknistych o poziomie THC nieprzekraczającym stężenia 0,3%. Ilość zezwoleń na legalną uprawę konopi w Kanadzie zmienia się każdego roku. Najwyższa ilość wydanych licencji zanotowana została 1 2006 roku i wynosiła 560 pozwoleń. Pomimo niskiego wyniku w 2008 roku (jedynie 77 licencji) liczba wydanych zezwoleń urosła do 340 w 2011 roku. Licencje te wydawane są nieodpłatnie, osoba ubiegająca się o nie musi natomiast ponieść koszt badania uprawy pod kątem zawartości zakazanego prawnie delta-9-tetrahydrokannabinolu oraz koszt uzyskania zaświadczenia o niekaralności. Pomimo braku bezpośrednich wpływów do budżetu uiszczanych przez rolników hodujących konopie, budżet państwa korzysta na wielu etapach produkcji konopi przemysłowych. pierwszym etapem jest zatrudnienie części społeczeństwa w sektorze z wiązaniem z uprawą oraz zmniejszenie bezrobocia, a co za tym idzie kosztów ponoszonych każdego roku właśnie z tego powodu. W kolejnych etapach wzrostu rośliny napędzany zostaje rynek kanadyjskich producentów nasion, nawozów oraz maszyn niezbędnych do zebrania plonów. Bezpośredni wpływ na środowisko oraz na zmniejszenie kosztów utrzymania go w nienaruszonym stanie mają właśnie konopie, które w cyklu życia pochłaniają większą ilość dwutlenku węgla, niż go wytwarzają np. w procesie spalania. Po zebraniu plonów konopie otwierają całą nową gałąź gospodarki związaną z przetwórstwem włókien konopi we wszystkich wymienionych powyżej branżach. Gospodarka się rozwija, budżet państwa otrzymuje regularne wpływy związane z podatkami odprowadzanymi przez rolników oraz przedsiębiorców, społeczeństwo znajduje zatrudnienie, a koszty ponoszone przez państwo maleją.

6.14 Stany Zjednoczone

Najpotężniejszym krajem zależnym od importu, który podlega ostrym obostrzeniom dotyczącym uprawy konopi włóknistych i nie prowadzi ich uprawy na szeroką skalę są Stany Zjednoczone. 113 Kongres Stanów Zjednoczonych wprowadzając Ustawę Rolną 2014 [org. The Agricultural Act 2014] ograniczył możliwość uprawy konopi siewnych do pewnych instytucji badawczych i służb państwowych w ramach programu pilotażowego. 114 Kongres USA przedstawił jednak dokument zwany The Industrial Hemp Farming Act 2015, który wyklucza konopie z listy substancji kontrolowanych z zastrzeżeniem federalnych organów ścigania. W ramach obecnej polityki Stanów Zjednoczonych na mocy ustawy "Controlled Substances Act of 1970, CSA, 21 U.S.C. par.801 et. seq.) uprawa konopi przemysłowych nie jest nielegalna. Podlega ona jednak ścisłej kontroli oraz wymaga uzyskania zezwolenia od DEA. Hodowca musi otrzymać pozwolenie, albo uprawa zostanie skonfiskowana, a na rolnika nałożona kara finansowa.

Podczas gdy produkcja konopi przemysłowych jest w USA nielegalna, konopie oraz wytwarzane z nich produkty mogą być legalnie importowane oraz sprzedawane na terenie Stanów Zjednoczonych. Specjaliści wymieniają tysiące produktów, których produkcja odbywająca się przy udziale konopi przemysłowych jest w Stanach Zjednoczonych ograniczona przepisami prawnymi. Amerykański rynek importuje m.in. ubrania, kosmetyki, balsamy, szampony mydła, papier, żywność, piwo, biopaliwa, pasza dla zwierząt, materiały budowlane i izolacyjne, elementy wykorzystywane przez przemysł motoryzacyjny oraz inne produkty przemysłowe. Według "Hemp Industry Association, sprzedaż produktów konopnych na amerykańskim rynku osiągnęła w ostatnich latach 500 milionów dolarów, a ilość importowanych dóbr tej kategorii stale rośnie. Trudno jest dokładnie oszacować wartość produktów konopnych sprzedawanych na rynku amerykańskim. Na początku lat dziewięćdziesiątych wartość importowanych konopi siewnych oraz jej włókien wynosiła ok. 2 miliony dolarów, aż do roku 2005, w którym wynik ten zaczął intensywnie rosnąć. Produkcja nasion konopi siewnych wzrosła z 33 000 ton rocznie w późnych latach dziewięćdziesiątych do aż 100 000 ton każdego roku w latach 2005-2011. The Hemp Industries Association (HIA) szacuje, że całkowita wartość towarów wytwarzanych z udziałem konopi przemysłowych w sprzedaży detalicznej wynosiła w 2013 roku 581 milionów dolarów. Suma ta obejmuje sprzedaż detaliczną produktów takich jak produkty żywnościowe, suplementy, produkty do pielęgnacji ciała, odzież, części samochodowe, materiały

budowlane i inne. Wyodrębniając jedynie żywność, suplementy oraz produkty kosmetyczne w Stanach Zjednoczonych wartość sprzedanych towarów sięga 184 milionów dolarów. Przemysł odzieżowy oferujący tkaniny z konopi odnotowuje sprzedaż towarów o wartości 100 milionów dolarów rocznie. Informacja na temat wartości pozostałych sektorów wykorzystujących konopie przemysłowe jest niedostępna. Brak danych liczbowych dotyczy branży materiałów budowlanych, biopaliw, papieru oraz innych produktów używanych w produkcji. W 2013 roku wartość importu do Stanów Zjednoczonych konopi włóknistej, czyli nasion oraz włókien znajdujących zastosowanie w dalszej produkcji na terenie USA wyniosła prawie 36,9 miliona dolarów.

7. ROZDZIAŁ 3 – BADANIE WŁASNE

7.1 Określenie problem u badawczego:

Mimo ogromnych możliwości konopi oraz wielu sposobów ich wykorzystania, Cannabis Sativa nie jest obecnie znana jako roślina o potencjale wpływu na rozwój gospodarczy świata. Jednym z głównych następstw historii zmian prawnych konopi stanowiący obecnie barierę hamującą przed dalszym rozwojem tej gałęzi przemysłu jest niska popularność konopi. Największym problemem związanym z niewielką skalą uprawy oraz produkcji z konopi są konsekwencje stosowania jej substytutów. Konkurencją konopi są przede wszystkim sztuczne włókna syntetyczne, których produkcja oraz utylizacja dewastuje środowisko naturalne. Przyczyną obecnej sytuacji jest, oprócz politycznych, niska świadomość społeczna dotycząca produktów z nich wytwarzanych. Społeczeństwo nie zdaje sobie sprawy o mnogości zastosowań tej rośliny oraz kieruje się błędnym przekonaniem utożsamiającym konopie przemysłowe z narkotykami. Na niekorzyść rozwoju przemysłu konopi włóknistych działają przede wszystkim interesy polityczne oraz biznesowe określonych grup wpływów czerpiących korzyści z obecnego stanu prawnego. Wpływ tych grup zauważalny jest przy analizie zarówno historii rozwoju konopi oraz zmian prawnych ich dotyczących, jak i sytuacji obecnej. W wyniku ich działania w większości krajów na świecie konopie przemysłowe niezawierające substancji psychoaktywnych uznawane są za nielegalne, a ich uprawa podlega karze.

7.2 Przyczyny problemów badawczych

Najlepszą metodą rozwiązania problemu jest dogłębne zrozumienie jego genezy i dopiero na tej podstawie wysnuć wnioski i zaproponować potencjalnego, konkurencyjnego rozwiązania. Dzisiejsza nieopłacalność inwestycji w warunkach panujących spowodowana jest w dużej mierze niewystarczającym poziomem rozwoju przemysłu w tej dziedzinie, a skala uprawy nie jest jeszcze w stanie wpłynąć na rynek w ujęciu globalnym. Inwestycje związane z branżą konopną nie wykorzystują korzyści skali umożliwiającej poprawienie efektywności produkcji produktów konopnych. Wyższa efektywność ekonomiczna, czyli porównanie wartości uzyskanych efektów do nakładu czynników użytych do ich wykorzystania możliwa jest jedynie poprzez stworzenie możliwości obniżenia kosztów wytwarzania, a co za tym idzie zwiększenie wyników produkcyjnych oraz zysku. Uzyskane przychody pozwolić mogą na rozpoczęcie inwestycji mającej na celu jeszcze bardziej efektywne zarządzanie

przedsiębiorstwem i podejmowanie decyzji w kwestii podejmowanych działań gospodarczych. Uprawa konopi włóknistych znana była od niepamiętnych czasów, jednak dawniej nie była kojarzona z narkotykami i nie budziła negatywnych emocji. W latach pięćdziesiątych rozwój tego przemysłu uległ załamaniu. W XX wieku miejsce naturalnych włókien pozyskiwanych z konopi zajęły włókna petrochemiczne wytwarzane przez przemysły oparte na wydobyciu węgla i ropy naftowej. Duży wpływ na ten rozwój wydarzeń miało wprowadzenie na rynek syntetycznych zamienników włókien naturalnych oraz obostrzeniami prawnymi związanymi z konopiami indyjskimi. Wprowadzenie syntetycznych zamienników okazało się jednak krokiem w stronę przepaści w kwestii rozwoju tej gałęzi przemysłu. Syntetyki takie jak poliester i nylon zaczęto produkować na masową skalę, papierowe opakowania i pudełka zastąpione zostały przez torebki i opakowania plastikowe⁸⁰. Zanieczyszczenie środowiska związane z tą zmianą to według dr. Andrew Katelaris'a „miliardy toksycznych nierozkładalnych przedmiotów wyprodukowanych do jednorazowego użycia i następnie wyrzucanych do strumieni i rzek, skąd przedostają się do mórz i oceanów, gdzie gigantyczne, zanurzone w wodzie wyspy śmieci będące toksyczną bombą z opóźnionym zapłonem uwalniają do morza i ludzkich ekosystemów chemikalia”. Upowszechnienie konopi negatywnie wpływające na interesy producentów konkurencyjnych towarów sprawiło, że skutecznie bronią się oni przed bankructwem stosując liczne metody manipulacji oraz wywierania wpływu na politykę rządów.

7.3 Wprowadzenie – Business Model Canvas

Model biznesowy ‘Canvas’ stworzony został przez Alexa Osterwaldera i stał się z jednym z najpopularniejszych modeli biznesowych. Według autora, model biznesowy składa się z dziewięciu podstawowych obszarów, których zdefiniowanie umożliwia rozpoczęcie i kontrolowane prowadzenie działalności. Dotyczą one trzech głównych obszarów – klienta, oferty, infrastruktury oraz finansów⁸¹. W kolejnej części pracy umieszczony został opis przedsięwzięcia oraz analiza modelu biznesowego na nim opartego. Ma on na celu kreowanie całkowicie niezagospodarowanego segmentu rynku opartego na żywności konopnej.

---

⁸⁰ *Economic Considerations for Growing Industrial Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://www2.ca.uky.edu/cmsspubsclass/files/EconomicConsiderationsforGrowingIndustrialHemp.pdf> [Dostęp: 7.04.2016 r.]

⁸¹ T. Tomaszewski, *Business Model Canvas – szablon modelu biznesowego*. Dostępny w internecie: <http://productvision.pl/2014/business-model-canvas-szablon-modelu-biznesowego/> [Dostęp: 12.05.2016]

7.4 Opis przedsięwzięcia – najważniejsze elementy

- **Branżowa platforma biznesowa** – kreowanie nowego rynku oraz utworzenie kanału współpracy między podmiotami działającymi na rynku spożywczych produktów konopnych oraz usystematyzowanie go. **Podmioty - producenci oraz dystrybutorzy** regionalni (podaż żywności konopnej), **lokalni sprzedawcy** produktów konopnych (sieci sklepów spożywczych, lokalne sklepy spożywcze, restauracje, kawiarnie, kluby, herbaciarnie, siłownie, fitness kluby itp.), **przedstawiciele handlowi** (tworzenie sieci powiązań biznesowych), **klienci** hurtowi oraz detaliczni internetowego punktu sprzedaży.
- **Centrum Informacji i Badań Rynku** – wiarygodne źródło rzetelnej wiedzy na temat konopi oraz związanego z nimi rynku. **Elementy – Baza danych i informacji** o sektorze, analiza ekonomiczna rynku. **Aktywizm** – odczarowanie wizerunku konopi utożsamianych z narkotykami. Popularyzacja produktów wytwarzanych na bazie konopi i pozytywnych aspektów z tego płynących. Promowanie zdrowego trybu życia i odpowiedniego sposobu odżywiania bogatego w żywność konopną. **Instytut jakości** – renomowana wykształcona na przestrzeni lat działająca serwis umożliwi utworzenie instytutu jakości skoncentrowanego na rynku spożywczych produktów konopnych (certyfikaty jakości).
- **Portal rozrywkowo / społecznościowy, Aplikacja** – kreowanie popytu - zebranie grona lojalnych użytkowników i odbiorców (potencjalnych klientów). **Elementy – aplikacja kulinarna** (sprzedaż/wymiana potraw konopnych na rynku lokalnym), **wyszukiwarka** punktów sprzedaży produktów, **system oceny produktów, książka kucharska, program kulinarny** (filmy kulinarne z udziałem gości specjalnych), **forum internetowe**.

7.5 Model biznesowy Canvas

7.5.1 Kluczowe zasoby

- **Intelektualne:**
  - Prawo autorskie do logo, grafik, strony internetowej, aplikacji, muzyki
  - Prawo autorskie do przepisów umieszczonych w książce kucharskiej
  - Know-how jak osiągnąć sukces w branży konopnej
  - Perfekcyjna znajomość branży oraz przemysłu konopnego
  - Perfekcyjna znajomość prawa dot. konopi siewnych na świecie
  - Sieć kontaktów biznesowych w branży konopnej i spożywczej

- **Fizyczne**

- **Branżowa platforma biznesowa** (Platforma komunikacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi sektora mająca na celu kreowanie nowego segmentu rynku. Baza danych podmiotów gospodarczych sektora umożliwiająca nawiązanie współpracy. Kompleksowy proces obsługi procesu wprowadzenia na rynek nowego produktu.)
- **Centrum Badań Rynku** (Baza danych podmiotów gospodarczych oraz klientów. Analiza ekonomiczna rynku. Baza informacji. Instytut jakości)
- **Sklep internetowy** (Internetowy punkt sprzedaży produktów konopnych wszystkich marek. Oferta dostosowana do skali zapotrzebowania – zróżnicowanie oferty dla korporacji oraz lokalnych przedsiębiorstw i podmiotów gospodarczych. Internetowa branżowa powierzchnia reklamowa.)
- **Portal rozrywkowo/społecznościowy, aplikacja** (Aplikacja kulinarna. Wyszukiwarka produktów. System oceny produktów. Program kulinarny. Forum internetowe.)
- Biuro i jego wyposażenie
- Magazyn i jego wyposażenie
- Studio nagraniowe/kuchnia i jego wyposażenie

- **Ludzkie**

- Właściciel, manager, kadra zarządzająca
- Współtwórcy projektu (Grafik, Informatyk, Kucharz/prezenter, Specjalista ds. Marketingu, Osoba prowadząca sprzedaż internetową, Kucharze/autorzy przepisów)
- Przedstawiciele handlowi
- Sieć kontaktów w branży

- **Finansowe**

- Wpływy ze sprzedaży produktów żywnościowych pod własną marką za pośrednictwem punktów dystrybucji (sklepy, restauracje, kluby)
- Dofinansowanie AIP
- Fundusze publiczne (Dotacje. Rozwój regionalny. Utworzenie nowych miejsc pracy i zatrudnienie bezrobotnych. Rozwój MiŚP. Wspieranie eksportu i rolnictwa.)

7.5.2 Kluczowi partnerzy

- **Dostawcy wyposażenia** (Wyposażenie biura. Wyposażenie magazynu. Sprzęt informatyczny. Wyposażenie studia nagrań / kuchni.)

- **Dostawcy elementów składowych** (Właściciel lokalu przeznaczonego na biuro. Właściciel lokalu przeznaczonego na magazyn. Serwis hostingowy, właściciel serwerów i domeny, dostawca internetu. Rolnicy. Producenci żywności. Producenci opakowań. Grafik komputerowy. Informatyk. Operator kamery / fotograf. Kucharz / prowadzący program. Drukarnia biuletynu branżowego)
- **Partnerzy konkurencyjni** (Programy i blogi kulinarne. Internetowe konopne książki kucharskie i serwisy z przepisami na potrawy konopne. Producenci żywności. Podmioty korzystające z powierzchni reklamowej.)
- **Strategiczni sojusznicy innych gałęzi** (Organizacje i serwisy pro konopne. Organizacje i serwisy promujące zdrowy tryb życia i sposób odżywiania. Osoby publiczne, artyści, celebryci, gwiazdy. Właściciele strategicznych powierzchni reklamowych. Eksperti ds. Konopi, zdrowego trybu życia i sposobu odżywiania, ekonomiści, szkoleniowcy.)

7.5.3 Kluczowe czynności

- **Platforma biznesowa** (Założenie internetowej platformy biznesowej mającej na celu wykreowanie całkiem nowego segmentu rynku skoncentrowanego na żywności wytwarzanej z konopi siewnych. Nawiązywanie współpracy z obecnymi producentami i dystrybutorami żywności z całej Europy, wprowadzenie ich produktów na polski rynek. Nawiązywanie współpracy z nowymi podmiotami, pomoc we wprowadzeniu na rynek pierwszych produktów, wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój regionu. Zlecenie produkcji żywności konopnej pod własną marką i sprzedaż jej w lokalnych punktach sprzedaży żywności konopnej. Opieka nad innowacyjnymi pomysłami / recepturami w zakresie żywności konopnej. Kreowanie podaży i wpływanie na obniżenie ceny produktów konopnych poprzez s tworzenie kanałów komunikacji i współpracy podmiotów gospodarczych na rynku konopnym. Logistyka procesu sprzedaży i dystrybucji towarów konopnych dla poszczególnych klientów. Aktualizacja bazy danych branżowych podmiotów gospodarczych. Rozbudowa platformy i rozszerzenie działalności na inne kraje.)
- **Centrum badań rynku** (Prowadzenie rzetelnej bazy danych na temat podmiotów gospodarczych działających w branży konopnej. Przeprowadzanie analizy ekonomicznej rynku na zlecenie podmiotów zainteresowanych wprowadzeniem na niego swoich produktów na podstawie obszernych danych archiwalnych. Badanie

i ocena jakości produktów konopnych występujących na uformowanym już rynku żywności konopnej.)

- **Sklep internetowy** (Założenie i prowadzenie sprzedaży żywności konopnej za pośrednictwem sklepu internetowego. Zlecenie produkcji żywności konopnej pod własną marką i sprzedaż jej w sklepie internetowym. Kompletna obsługa procesu sprzedaży produktów konopnych na polskim rynku produktów wszystkich marek. Zawieranie współpracy z nowymi podmiotami gospodarczymi i negocjacja stawek z obecnymi partnerami na podstawie zmiany skali sprzedaży ich produktów. Kampania marketingowa promująca sklep internetowy. Prowadzenie wysyłki i archiwizacja danych w celu oparcia na nich analizy rynku. Prowadzenie Centrum Obsługi Klienta, infolinii oraz działu reklamacji. Klasyfikowanie spożywczych produktów konopnych na podstawie badań oraz ocen użytkowników. Wydawanie certyfikatów jakości wnioskującym o nie podmiotom branżowym.)
- **Portal rozrywkowo - społecznościowy / aplikacja** (Utworzenie oraz administrowanie aplikacji umożliwiającej wspólne gotowanie lub sprzedaż/wymianę potraw na rynku lokalnym. Utworzenie oraz prowadzenie systemu oceny produktów konopnych przez użytkowników. Utworzenie oraz aktualizacja wyszukiwarki punktów sprzedaży produktów spożywczych na podstawie lokalizacji dla klientów indywidualnych. Utworzenie i administracja branżowym forum internetowym. Promowanie zdrowego trybu życia oraz sposobu odżywiania. Odczarowanie negatywnego wizerunku konopi przemysłowych utożsamianych z narkotyczną siostrą, edukacja społeczeństwa pod kątem zastosowań konopi włóknistych. Nagrywanie programu kulinarnego połączonego z wywiadami z udziałem gości specjalnych. Stworzenie oraz aktualizacja internetowej książki kucharskiej. Kampania marketingowa promująca portal i aplikację, założenie i prowadzenie stron promujących projekt w mediach społecznościowych.)

7.5.4 Propozycje wartości

- **Dostawcy żywności konopnej (platforma biznesowa)**
- **Ekonomiczna zasadność i racjonalność współpracy** (Kreowanie nowego, niezagospodarowanego segmentu rynku. Kompleksowa obsługa procesu wprowadzenia nowego produktu na rynek. Możliwość skorzystania z platformy oferującej wyszkolonych w tej dziedzinie przedstawicieli handlowych, bazy danych oraz kanałów dystrybucji oraz marketingu (brak konieczności tworzenia specjalnego

działu). Potencjał zwiększenia zysków w wyniku poszerzenia skali sprzedaży o nowy segment rynku oraz klientów, obniżenia kosztów logistycznych oraz zwiększenia popytu na towary o niższych cenach. Dostęp do kompleksowej bazy danych oraz szczegółowej analizy rynku i branży.)

- Kreowanie popytu poprzez kampanię społeczno-marketingową podmiotów branżowych dostarczających żywność konopną w oparciu o zasadę konkurencji
- Możliwość uzyskania certyfikatu jakości producenta żywności konopnej
- Wsparcie rozwoju lokalnego rynku producentów żywności

- **Sprzedawcy (platforma biznesowa)**

- **Ekonomiczna zasadność i racjonalność współpracy** (Poszerzenie asortymentu. Zyskanie nowego segmentu klientów. Zyski płynące ze sprzedaży pozostałego asortymentu w wyniku zwiększenia zainteresowania produktami konopnymi w danym punkcie sprzedaży.)
- **Oddziaływanie na rynek lokalny** – zwiększenie zatrudnienia w sektorze sprzedaży. Zmniejszenie bezrobocia – przedstawicielstwo handlowe, potencjał rozwoju lokalnego przedsiębiorstwa. Wsparcie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
- Wzrost popularności podmiotu gospodarczego. Obecność w wyszukiwarce punktów sprzedaży poszczególnych produktów.

- **Klienci indywidualni (portal/aplikacja)**

- **Rozrywka (kreowanie popytu)** – program kulinarny połączony z wywiadami z udziałem gości specjalnych – artystów, celebrytów, gwiazd itp. Praktyczna książka kucharska.
- Powszechna dostępność produktów konopnych, możliwość korzystania z wyszukiwarki punktów sprzedaży poszczególnych produktów połączonej z funkcją lokalizacji
- Budowanie lokalnej społeczności – portal społecznościowy, aplikacja kulinarna
- Promowanie zdrowego trybu życia i sposobu odżywiania
- Rzetelna, wiarygodna baza wiedzy na temat zastosowania konopi, sprawdzona informacja na temat wpływu na zdrowie oraz wartości odżywczych konopi. Odczarowanie negatywnego wizerunku konopi spowodowanego błędnym utożsamianiem z narkotyczną siostrą

7.5.5 Relacje z klientem

- **Podmioty gospodarcze** (Wspólne kreowanie nowego rynku oraz możliwości rozwoju przedsiębiorstw w obrębie nowego segmentu gospodarki. Początkowa relacja z klientem nawiązana dzięki zapytaniom ofertowym oraz propozycjom współpracy, obecność w wyszukiwarce. Zróżnicowana oferta dla każdego segmentu podmiotów gospodarczych dostosowana do potrzeb sektora, a także indywidualnego przedsiębiorstwa. Bezpośrednia relacja z klientem biznesowym budowana osobiście przez przedstawicieli handlowych. Zaufanie klienta oparte na renomie rzetelnego, wiarygodnego źródła informacji. Prestiż wynikający z systemu oceny żywności konopnej oraz certyfikatów jakości przyznawanych jej producentom. Bliska współpraca związana z promowaniem wartości podstawowych portalu – promowania zdrowego sposobu odżywiania oraz zastosowania i wartości odżywczych konopi. Współpraca w ramach marketingu - możliwość zlecenia przeprowadzenia kampanii marketingowej, sprzedaż powierzchni reklamowej oraz lokowania produktów w programie kulinarnym. Nawiązanie współpracy gospodarczej podczas targów i innych wydarzeń branżowych. Wydawnictwo biuletynu branżowego.)
- **Klienci indywidualni** (Wykorzystanie popularności i sympatii do gości specjalnych programu kulinarnego. Zabawny wydźwięk programu. Praktyczna książka kucharska. Wypowiedzi autorytetów branżowych. Interakcja z klientem – forum internetowe, Biuro Obsługi Klienta, FAQ, wsparcie techniczne. Zaangażowanie organizacji pro-konopnych oraz promujących zdrowy sposób odżywiania. Automatyczna subskrypcja, internetowy biuletyn branżowy. Współpraca z lubianymi przez użytkowników portalami/serwisami pośrednio powiązаныmi z branżą.)

7.5.6 Kanały dystrybucyjne

- **Dostarczenie klientowi informacji o produkcie** (Dystrybutorzy regionalni. Przedstawiciele handlowi. Reprezentanci na targach, wydarzeniach konopnych i kulinarnych. Marketing w mediach społecznościowych. Współpraca z programami i blogami kulinarnymi. Kanały dotarcia organizacji i portali promujących zdrowy tryb życia i sposób odżywiania. Kanały dotarcia organizacji pro-konopnych. Kulinarny portal społecznościowy oraz aplikacja. Internetowa Książka Kucharska. Biuletyn branżowy. Wyszukiwanie przedmiotowe – konopie, zdrowe odżywianie, przepisy, wartości odżywcze konopi, produkty konopne. Marketing lokalny, kanały dotarcia lokalnych sprzedawców. Kanały dotarcia współpracujących podmiotów

gospodarczych. Kampania marketingowa w internecie. Uczestnictwo w targach branżowych.)

- **Umożliwienie weryfikacji wartości dodanej przez klienta** (Wyszukiwarka i system oceniania poszczególnych produktów przez użytkowników. Oznaczenia i kategorie jakości poszczególnych produktów konopnych. Ranking produktów. Certyfikaty jakości producentów żywności konopnej. Opinia gości specjalnych i autorytetów branżowych. Rzetelny, wiarygodny portal informacyjny.)
- **Zakup** (Platforma handlowa dla podmiotów gospodarczych, Przedstawiciele handlowi, Sklep internetowy – sprzedaż hurtowa i detaliczna (różnica cen), Sieci dyskontów i marketów spożywczych, Lokalne sklepy spożywcze, Restauracje, Kawiarnie, Herbaciarnie, Kluby, Foodtrucki, Fitness cluby, Siłownie, Punkty odbioru zamówień internetowych.)
- **Dostawa produktu** (Internet – usługi internetowe, portal, aplikacja, bazy danych. Dostawa – firmy kurierskie, poczta. Odbiór osobisty – punkty sprzedaży i odbioru zamówień. Mail/osobiście – badania, analiza ekonomiczna rynku, dane.)
- **Wsparcie po dostawie** (Biuro Obsługi klienta – infolinia, dział reklamacji. Wsparcie techniczne użytkowników platformy, portalu, aplikacji, forum. System oceniania produktów przez klientów oraz tworzenie rankingów produktów. Możliwość nawiązania współpracy gospodarczej.)

7.5.7 Segmenty klientów

- **Dostawcy żywności konopnej (podaż – platforma biznesowa)** (Producenci. Dystrybutorzy regionalni. Podmioty gospodarcze zainteresowane polskim rynkiem. Podmioty dysponujące innowacyjnymi pomysłami i recepturami w zakresie żywności konopnej.)
- **Sprzedawcy (dostarczenie produktu – zróżnicowana oferta)** (Sieci dyskontów spożywczych, Sieci lokalnych marketów spożywczych, Małe, lokalne sklepy spożywcze, Restauracje, Kluby, Kawiarnie, Herbaciarnie. Siłownie. Fitness Cluby, Inne.)
- **Przedstawiciele handlowi**
- **Klienci indywidualni (popyt – portal/aplikacja)** (Klienci sklepu internetowego. Klienci lokalnych punktów sprzedaży. Użytkownicy wyszukiwarki produktów konopnych. Użytkownicy kulinarnego portalu społecznościowego i aplikacji. Czytelnicy Konopnej Książki Kucharskiej. Widzowie programu kulinarnego

z udziałem gości specjalnych. Zwolennicy zdrowego trybu życia i sposobu odżywiania, wegetarianie, weganie. Środowisko zainteresowane mnogim zastosowaniem konopi.)

7.5.8 Struktura przychodów

- **Sprzedż prawa do posiadania dobra fizycznego (prowizja)** (Sprzedż bezpośrednia – sklepy, restauracje, kluby, kawiarnie, herbaciarnie, fitness cluby, siłownie itp. Sprzedż za pośrednictwem sklepu internetowego. Sprzedż produktów konopnych pod własną marką (kolejny etap rozwoju projektu).)
- **Pobieranie opłat za korzystanie z usług**
  - **Platforma biznesowa** (Marża – praca przedstawicieli handlowych. Dostęp podmiotów gospodarczych do platformy. Proces wprowadzenia na rynek nowego produktu (oferta specjalna). Kampania marketingowa (oferta specjalna).
  - **Centrum badań rynku** (Analiza rynku na zlecenie podmiotów gospodarczych wchodzących na rynek. Sprzedż istotnych, uporządkowanych i opracowanych danych statystycznych. Sprzedż szczegółowej bazy danych podmiotów gospodarczych).
- **Sprzedż powierzchni reklamowej** (Zintegrowana platforma biznesowa. Portal społecznościowy. Aplikacja. Biuletyn branżowy. Program kulinarny, lokowanie produktu. Kampania internetowa w mediach społecznościowych).

7.5.9 Struktura kosztów

- **Koszty bieżące generowane przez model biznesowy** (Biuro. Magazyn. Serwery, hosting, domena, internet. Grafiki, jingle - prawa autorskie. Opłaty, podatki, pozwolenia. Obsługa kadrowo/płacowo/księgowo oraz prawna. Wynagrodzenia pracowników. Koszty związane z marketingiem.)
- **Zintegrowana platforma biznesowa**
  - Utworzenie oraz obsługa techniczna platformy biznesowej umożliwiającej branżowych podmiotów gospodarczych
  - Utworzenia i prowadzenia sklepu internetowego
  - **Koszt czasu/pracy w zakresie:** (Utworzenia i aktualizacji wszelkich podmiotów zainteresowanych . Wprowadzania na rynek nowych produktów. Tworzenia sieci powiązań gospodarczych na polskim rynku. Opracowania i dostarczenia oferty współpracy gospodarczej. Opracowania i dostarczenia biuletynu branżowego. Logistyka procesu sprzedaży (oferta specjalna). Kampanii marketingowa powiązana

z wprowadzeniem produktu na rynek (oferta specjalna). Szkolenia oraz koordynacji pracy przedstawicieli handlowych dbających o rozszerzanie sieci powiązań między podmiotami gospodarczymi

- **Kulinary portal społecznościowy / aplikacja**

- Utworzenie portalu i aplikacji oraz późniejsza obsługa techniczna
- **Koszt czasu/pracy w zakresie:** (Aktualizacji wyszukiwarki lokalnych punktów sprzedaży poszczególnych produktów. Moderowania i administrowania społecznościową aplikacją kulinarną. Opracowania i aktualizacji branżowej książki kucharskiej. Przygotowania i nagrania programu kulinarnego z udziałem gości specjalnych. Prowadzenia systemu ocen poszczególnych produktów. Kampanii marketingowej.)

- **Centrum badań rynku**

- Utworzenie oraz obsługa platformy internetowej będącej podstawą działania projektu
- **Koszt czasu / pracy w zakresie:** (Prowadzenia szczegółowej bazy danych na temat wszelkich podmiotów będących uczestnikami rynku oraz podmiotów nim zainteresowanych. Sporządzania analizy ekonomicznej rynku na potrzeby własne oraz na zlecenie podmiotów gospodarczych. Obsługa procesu wprowadzenia na rynek nowych. Promocja Centrum Badań Rynku wśród potencjalnych podmiotów branżowych.)

7.6 Analiza Modelu Biznesowego Canvas

Obecnie, elementem zaporowym dla dynamiki rozwoju rynku spożywczych produktów konopnych jest ich wysoka cena oraz niska świadomość społeczna na temat jej właściwości zdrowotnych. Umożliwienie wejścia na usystematyzowany rynek żywności konopnej większej ilości producentów w perspektywie czasu doprowadzi do zwiększenia podaży, a co za tym idzie obniżenia ceny oferowanych dóbr dzięki wykorzystaniu zasady konkurencji oraz korzyści skali. Producenci/dystrybutorzy zyskują możliwość dotarcia do szerszego grona odbiorców oraz zwiększenia zysków dzięki efektywniejszej sprzedaży towarów. Za pośrednictwem platformy zarówno rozwinięte przedsiębiorstwa produkcyjne, jak i producenci rozpoczynający działalność mają szansę znaleźć rynek zbytu dla swoich produktów na specjalnie określonych warunkach. Punkty sprzedaży detalicznej otrzymują dodatkową reklamę oraz widnieją w wyszukiwarce produktów konopnych dostępnej dla klientów indywidualnych zyskując dzięki temu popularność oraz nowych klientów zainteresowanych pozostałym

asortymentem sklepu. Logistyka dostarczenia produktów do punktów sprzedaży znajduje się zazwyczaj po stronie przedstawicieli handlowych, co skłania sprzedawców do jeszcze chętniejszego korzystania z usług platformy biznesowej.

Opisany powyżej mechanizm kreowania podaży na nowym rynku uzupełniony jest o mechanizm kreowania popytu oparty przede wszystkim na platformie rozrywkowo-społecznościowej oraz aplikacji mobilnej. Integralna współpraca i kontrola obu tych czynników doprowadzić może do obniżenia zaporowej ceny towarów bazując na mechanizmach popytowo-podażowo-cenowych opisanych w pierwszym rozdziale oraz w bezpośredni sposób wpłynąć na wzrost dynamiki rozwoju tego segmentu gospodarki.

8. PODSUMOWANIE PRACY

Podstawowym czynnikiem, który już dziś decyduje o przyszłości konopi w Polsce jest zdolność do produkcji towarów konkurencyjnej jakości oraz w konkurencyjnej cenie. Na cenę wpływa każdorazowo skala produkcji i sprzedaży włókna konopnego, dlatego duże partie jednego surowca stanowić mogą jeszcze lepszą ofertę dla potencjalnych podmiotów gospodarczych z sektora. Rozwój badań nad nowymi technologiami produkcji towarów wykonanych z konopi umożliwia wykorzystanie wszystkich potencjalnych metod rozwoju przemysłu w tym zakresie. Polski przemysł musi zdobyć także wiedzę na temat nowoczesnych technologii obróbki włókien łykowych, a także innowacyjność producentów i ich zdolność dostosowania się do zmieniających się potrzeb odbiorców. Na korzyść Polski działa także wzrost zainteresowania wykorzystaniem włókien naturalnych do celów technicznych w związku ze znacznym wzrostem ekologicznej świadomości społecznej społeczeństwa oraz panującej w XXI wieku mody na ekologię. Analizując korzystne położenie Polski na rynku konopnym nie możemy pominąć niezwykle sprzyjających, korzystniejszych niż w innych krajach warunków uprawy konopi włóknistej, której zbiory w naszym kraju czasem nawet dwukrotnie przewyższają te z innych części świata w przeliczeniu na jeden hektar uprawy. Polska jako kraj rolniczy posiadający idealne warunki do uprawy konopi ma szansę stać się czołowym światowym producentem tego włókna oraz wszelkich produktów pochodzenia konopnego opisanych w początkowej części pracy. Już dziś w wielu krajach działają organizacje mające na celu popularyzację idei uprawy konopi siewnych oraz produkcji towarów na bazie jej włókien. Stowarzyszenia te oferują kompleksową pomoc osobom zainteresowanym pracą w tej branży począwszy od uzyskania odpowiednich zezwoleń i dotacji przez pomoc w formie fachowej wiedzy dotyczącej samej uprawy i zbiorów. Jako ostatni etap współpracy organizacje konopne zapewniają skup włókien konopnych oraz dystrybuują je producentom używającym poszczególnych elementów zbiorów.

Liberalizacja przepisów dotyczących konopi na całym świecie, a także w Polsce, może odmienić los polskiej gospodarki. Konieczne jest jednak przeprowadzenie szybkich zmian oraz wsparcie polskich przedsiębiorstw w walce o zajęcie całkowicie niezagospodarowanego w tym momencie rynku konopnego oraz około konopnego. Aby stało się to możliwe, niezbędna jest współpraca rządu z przedstawicielami przedsiębiorców oraz ich wyraźne wsparcie w początkowej fazie działalności. Według

mnie, Polska znajduje się obecnie w wyjątkowo korzystnej sytuacji. Komunizm panujący do 1989 roku utworzył w głowach osób, które go doświadczyły specyficzny tok rozumowania. Brak dostępu do mediów zagranicznych, brak znajomości języków obcych oraz brak możliwości swobodnego podróżowania sprawił, że polskie społeczeństwo pamiętające czasy przed rokiem 1989 nie myśli globalnie oraz jest w mniejszym stopniu przedsiębiorcze. To właśnie w tym momencie na rynek pracy weszło młode pokolenie, którego umysły otwarte są na rozwój gospodarki oraz przedsiębiorstw na skalę międzynarodową, a nawet globalną. Polscy 20-30 latkowie zderzają się jednak ze znacznie bardziej rozwiniętym zachodem i mimo słabej waluty oraz niskiego wsparcia ze strony państwa starają się konkurować na rynku międzynarodowym zajmowanym w coraz większym stopniu przez zagraniczne korporacje.

O ogromnym potencjale polskiego przemysłu w ramach omawianego zagadnienia świadczy udowodniona powyżej zasadność mechanizmów ekonomicznych przedstawionych w pierwszej części pracy. Teza postawiona we wstępie została przeze mnie potwierdzona za pomocą analizy rozległych aspektów wpływających na stan gospodarki oraz szczegółowej charakterystyki platformy integrującej przykładowy segment rynku konopnego – żywności. Model ten stanowić będzie podstawę rozpoczęcia mojej własnej działalności na tle biznesowym w tym zakresie.

9. BIBLIOGRAFIA

9.1 Pozycje książkowe:

1. Balcerowicz L., *Wolność i rozwój*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1998
2. Becker G., *Ekonomia życia, org. The Economics of Life: [...]*, Wydawnictwo Helion, 1997
3. Begg D., Fisher S., Dorbnush R., *Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007
4. Czyżewski A. (red.), *Współczesne problemy agrobiznesu w Polsce. Zeszyty Naukowe*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2001
5. Duda S., Kuśpit J., Mamcarz H. i in., *Zarys Ekonomii*, UMCS, Lublin 2003
6. Gomułowicz A., Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2006
7. Gomułowicz A., *Przerzucalność podatku obrotowego w PRL*, Poznań 1998
8. Jasiecki K., Mołęda-Zdziech M., Kurczewska U., *Lobbing, sztuka wywierania wpływu*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006
9. Kostecki A., *Podatki przychodowe i podatki dochodowe, [w:] System instytucji prawnych PRL*, t. III, Warszawa 1985
10. Kuzińska H., *Rola Podatków Pośrednich w Polsce*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2002
11. Machelski Z., Rubisz L. (red.), *Grupy interesu. Teorie i Działanie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2003
12. Mastalski R., *Prawo podatkowe II. Część szczegółowa*, Warszawa 1998
13. Oyrzanowski B., *Makroekonomia*, Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1997
14. Treder H. (red.), *Podstawy Handlu Zagranicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2003
15. **Tabela 1** - Rocznik Statystyczny RP 2002, rok LXII, Warszawa 2002
16. Zdzitowiecki J., *Pojęcie dochodu w polskim podatku dochodowym*, Poznań 1939

9.2 Pozycje internetowe:

1. **Wykres 1** - *Mechanizm rynkowy równowaga* [online]. Dostępny w internecie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Plik:Mechanizm_rynkowy_rownowaga.png [Dostęp: 11.05.2016]

2. Girouard P., *Insights of the French hemp program* [online]. Dostępny w internecie: <http://eap.mcgill.ca/MagRack/SF/Fall%2094%20K.htm> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
3. *Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <https://en.wikipedia.org/wiki/Hemp#Australia> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
4. Johnson R., *Hemp as an Agricultural Commodity*, [online]. Dostępny w internecie: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL32725.pdf> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
5. *Hemp growing licence* [online]. Dostępny w internecie: <https://www.gov.uk/hemp-growing-licence> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
6. Department for Environmental, Food & Rural Affairs, *Industrial Fibre Crops* [online]. Dostępny w internecie: <https://www.gov.uk/guidance/industrial-fibre-crops> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
7. Ayyar K.: *High on hemp: A start-up hopes Indian farmers will get hooked on to this plant* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.firstpost.com/business/startups-business/high-on-hemp-a-start-up-hopes-indian-farmers-will-get-hooked-on-to-this-plant-1965315.html> [Dostęp: 10.04.2016 r.]
8. *Cannabis in China* [online]. Dostępny w internecie: <http://sensiseeds.com/en/blog/cannabis-china/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]
9. Carus M., Karst S., Kauffmann A. i in., *The European Hemp Industry: Cultivation, processing and applications for fibres, shivs and seeds* [online]. Dostępny w internecie: <http://eiha.org/media/2014/10/13-06-European-Hemp-Industry.pdf> [Dostęp: 25.04.2016 r.]
10. Dharmadhikari A.: *4/20 Special: 4 Indian Companies That Have Found Industrial Uses For Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://homegrown.co.in/420-special-4-indian-companies-that-have-found-industrial-uses-for-hemp/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]
11. *Dlaczego konopie – medycyna* [online]. Dostępny w internecie: <http://biokonopia.pl/content/6-dlaczego-konopia> [Dostęp: 5.04.2016 r.]
12. Dvorak J. E., *Hanf in Germany* [online]. Dostępny w internecie: http://www.hempworld.com/hemp-cyberfarm_com/htms/countries/germany/germanyh.html#HANF_IN_GERMANY [Dostęp: 10.04.2016 r.]
13. *Economic Considerations for Growing Industrial Hemp* [online]. Dostępny w internecie: <http://www2.ca.uky.edu/cmsspubclass/files/EconomicConsiderationsforGrowingIndustrialHemp.pdf> [Dostęp: 7.04.2016 r.]

14. *Efektywność ekonomiczna* [online]. Dostępny w internecie:
http://portalwiedzy.onet.pl/56966,,,efektywnosc_ekonomiczna,haslo.html [Dostęp: 10.04.2016 r.]
15. Forster E.: *History of hemp in Chile* [online]. Dostępny w internecie:
<http://www.druglibrary.org/olsen/hemp/IHA/iha03213.html> [Dostęp: 11.04.2016 r.]
16. Gajewski J., *Konopie w motoryzacji* [online]. Dostępny w internecie:
<http://wolnekonopie.org/2011/10/06/konopi-w-motoryzacji> [Dostęp: 5.04.2016 r.]
17. Gajewski J., *Sadzić, legalizować... nie palić, czyli jak to jest z konopią siewną w Polsce* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnekonopie.org/2011/12/03/sadzić-legalizowac-nie-palic-czyli-jak-to-jest-z-konopia-siewna-w-polsce/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]
18. *Hemp Hampered* [online]. Dostępny w internecie:
<http://www.newschinamag.com/magazine/hemp-hampered> [Dostęp: 3.04.2016 r.]
19. Hemp University: *Countries growing hemp* [online]. Dostępny w internecie:
<http://www.hempuniversity.com/hemp-university/growing-hemp/countries-growing-hemp/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]
20. Herer J., *Historia konopi* [online]. Dostępny w internecie:
<http://www.jackherer.com/emperor-3/chapter-2/> [Dostęp: 20.04.2016 r.]
21. *Industrial Hemp: Organic Farming in Spain – Part II* [online]. Dostępny w internecie: <https://sensiseeds.com/en/blog/industrial-hemp-organic-farming-in-spain-part-ii/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]
22. Kaiser C., Cassady C., Ernst M., *Industrial Hemp Production* [online]. Dostępny w internecie: <https://www.uky.edu/Ag/CCD/introsheets/hempproduction.pdf> [Dostęp: 25.04.2016 r.]
23. *Legal status of Cannabis in Italy* [online]. Dostępny w internecie:
<https://sensiseeds.com/en/blog/legal-status-of-cannabis-in-italy-an-overview/> [Dostęp: 16.04.2016 r.]
24. Mańkowski J., Kołodziej J., Baraniecki P., *Energetyczne wykorzystanie biomasy z konopi uprawianych n terenach zrekultywowanych* [online]. Dostępny w internecie:
http://energetyka.wnp.pl/energetyczne-wykorzystanie-biomasy-z-konopi-uprawianych-na-terenach-zrekultywowanych,241887_2_0_0.html [Dostęp: 25.04.2016 r.]
25. *Olej Konopny – zapomniany skarb* [online]. Dostępny w internecie:
<http://agnieszkamaciag.pl/olej-konopny-zapomniany-skarb/> [Dostęp: 5.04.2016 r.]

26. *Olej konopny w kosmetykach* [online]. Dostępny w internecie:
<http://biotechnologia.pl/kosmetologia/artykuly/olej-konopny-w-kosmetykach,13552>
27. Ree J. H., *Hemp growing in the Republic of Korea* [online]. Dostępny w internecie:
<http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF02904013> [Dostęp: 13.04.2016 r.]
28. Spliff, *Fame – paliwo z konopi* [online]. Dostępny w internecie:
<http://www.spliff.pl/hemp-lobby/item/1159-paliwo-z-konopi> [Dostęp: 5.04.2016 r.]
29. *The Cultivation of Hemp in Korea* [online]. Dostępny w internecie:
<https://namyangjuvolunteercenter.wordpress.com/2013/04/04/cultivation-of-hemp-in-korea/> [Dostęp: 13.04.2016 r.]
30. Tomaszewski T., *Business Model Canvas – szablon modelu biznesowego*. Dostępny w internecie: <http://productvision.pl/2014/business-model-canvas-szablon-modelu-biznesowego/> [Dostęp: 12.05.2016]
31. *Tworzywa sztuczne z konopi siewnej* [online]. Dostępny w internecie: <http://www.spliff.pl/hemp-lobby/item/1159-paliwo-z-konopi> [Dostęp: 25.04.2016 r.]
32. *Tworzywa sztuczne z konopi siewnej?* [online]. Dostępny w internecie:
<http://chwast.net/tworzywa-sztuczne-z-konopi-siewnej> [Dostęp: 5.04.2016 r.]
33. Wolne Media, *Konopie – nadzieja na lepszą przyszłość* [online]. Dostępny w internecie: <http://wolnemedi.net/gospodarka/konopie-nadzieja-na-lepsza-przyszosc/> [Dostęp: 10.04.2016 r.]

9.3 Pozycje filmowe

- Harvey Brett (Reż.), *The Union. The Business Behind Getting High* [film]. Canada 2007
- Harvey Brett (Reż.), *The Culture High* [film]. USA 2014